

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΜΗΤΡΕΝΤΣΗ ΕΛΕΝΗ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Επιβλέπων καθηγητής: Καραγιώργος Θεοφάνης

Δ.Π.Μ.Σ στα Πληροφοριακά Συστήματα
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Θεσσαλονίκη
Ιανουάριος 2010

Copyright © Μητρέντση Ελένη, 2010
Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της μεταπτυχιακής εργασίας από το Δ.Π.Μ.Σ στα Πληροφοριακά Συστήματα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ</u>	3
<u>ΠΕΡΙΛΗΨΗ</u>	4
<u>1 ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ</u>	5
1.1 Πιστωτικός κίνδυνος	5
1.2 Κίνδυνος αγοράς	6
1.3 Λειτουργικός κίνδυνος	6
1.4 Κίνδυνος ρευστότητας	6
<u>2 ΒΑΣΙΛΕΙΑ I & II</u>	8
2.1 Σύμφωνο Βασιλείας	9
2.1.1 Ελλείψεις Συμφώνου	10
2.2 Βασιλεία II	11
2.2.1 Υπολογισμός πιστωτικού κινδύνου	13
<u>3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ</u>	16
3.1 Διερεύνηση και ανάλυση οικονομικών στοιχείων πιστούχου	17
3.2 Χρηματοοικονομική ανάλυση	19
3.2.1 Στάδια της ανάλυσης χρηματοοικονομικών καταστάσεων	19
3.2.1.1 Αριθμοδείκτες	21
3.2.1.1.1 Δείκτες Αποδοτικότητας	21
3.2.1.1.2 Δείκτες Δραστηριότητας	22
3.2.1.1.3 Δείκτες Ρευστότητας	23
3.2.1.1.4 Δείκτες Κεφαλαιακής Διάρθρωσης	26
3.3 Ανάλυση ποιοτικών στοιχείων επιχειρήσεων και φορέων	27
3.4 Αξιολόγηση κλάδου ή ειδικότερων συνθηκών αγοράς	28
3.5 Προσδιορισμός πραγματικών αναγκών του πιστούχου	29
<u>4 ΠΣ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ</u>	30
4.1 Αρχιτεκτονική και Διαδικασίες ΠΣΔΠΚ	30
4.1.1 Διαδικασίες	31
4.1.2 Αρχιτεκτονική	31
4.2 Χρησιμοποιούμενα μοντέλα	33
4.3 Κλίμακες διαβάθμισης	35
4.4 Οθόνες συστήματος	38
4.4.1 Οικονομικά στοιχεία επιχείρησης	41
4.4.2 Ποιοτικά στοιχεία επιχείρησης	42
4.4.2.1 Διοίκηση-Φορείς	44
4.5 Παραδείγματα διαβαθμίσεων	44
4.6 Προβλήματα στη λειτουργία του ΠΣΔΠΚ	50
<u>5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</u>	51
ΟΡΙΣΜΟΙ	53
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	54

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι διοικήσεις των τραπεζών, έχοντας σαν γνώμονα τη διατήρηση της σταθερότητας και της συνέχειας των εργασιών τους, έχουν ως στόχο υψηλής προτεραιότητας την εφαρμογή και τη διαρκή εξέλιξη ενός αποτελεσματικού πλαισίου διαχείρισης κινδύνων. Στο πρώτο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας παρουσιάζονται οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν σήμερα οι τράπεζες και αναλύεται η έννοια του πιστωτικού κινδύνου, ο οποίος επηρεάζει το κόστος παροχής χρήματος, την ανταγωνιστικότητα και την κεφαλαιακή επάρκειά τους.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα κυριότερα σημεία του συμφώνου της Βασιλείας, που περιλαμβάνει τα εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης σαν κύριο μηχανισμό για τον έλεγχο του πιστωτικού κινδύνου.

Στο τρίτο κεφάλαιο παραθέτουμε τη συνήθη μεθοδολογία που ακολουθείται για τη διαβάθμιση του κινδύνου των επιχειρήσεων από τις τράπεζες .

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζουμε τις χρησιμοποιούμενες κλίμακες διαβάθμισης καθώς και ειδικά θέματα που αφορούν τη χρήση ενός πληροφοριακού συστήματος διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου επιχειρήσεων. Κλείνοντας, παραθέτουμε ενδεικτικές οθόνες λειτουργίας ενός τέτοιου συστήματος καθώς και παραδείγματα διαβαθμίσεων επιχειρήσεων.

1 ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Ο όρος κίνδυνος ορίζεται ως το ενδεχόμενο ζημιάς από αρνητικές αποκλίσεις του πραγματικού αποτελέσματος από το αναμενόμενο αποτέλεσμα. Η αξιολόγηση και επιμέτρηση των κινδύνων πρέπει να γίνεται ώστε να επιτυγχάνεται η όσο το δυνατό καλύτερη διαχείρισή τους και η διατήρηση επαρκούς κεφαλαίου για την κάλυψή τους. Η αξιολόγηση πρέπει να γίνεται για όλους τους κινδύνους που αναλαμβάνει το τραπεζικό ίδρυμα και συνεπώς είναι ιδιαίτερα σημαντικό να γίνει σαφής διαχωρισμός μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών κινδύνων.

1.1 Πιστωτικός κίνδυνος

Η δραστηριότητα και η κερδοφορία της εκάστοτε τράπεζας είναι συνυφασμένες με την ανάληψη πιστωτικού κινδύνου. Πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος πραγματοποίησης χρηματοοικονομικής ζημιάς για την τράπεζα, ο οποίος απορρέει από το ενδεχόμενο αδυναμίας των αντισυμβαλλομένων να εκπληρώσουν τις συμβατικές και συναλλακτικές τους υποχρεώσεις. Αν δηλαδή πίστωση σημαίνει προσδοκία για την είσπραξη κάποιου ποσού σε συγκεκριμένο χρόνο, τότε πιστωτικός κίνδυνος είναι η πιθανότητα η προσδοκία αυτή να μην ικανοποιηθεί. Ο πιστωτικός κίνδυνος δημιουργείται όταν η πιστοληπτική ικανότητα της χρηματοδοτούμενης επιχείρησης είναι χαμηλή, και άρα ευπρόσβλητη από μεταβολές του οικονομικού περιβάλλοντος.¹ Μπορεί να επηρεάσει την κεφαλαιακή επάρκεια του τραπεζικού ιδρύματος, παρ'όλες τις εγγυήσεις που λαμβάνονται για κάθε παρεχόμενο προϊόν χρηματοδότησης. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να μετριέται με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια, έτσι ώστε η τράπεζα να δεσμεύει τα λιγότερα δυνατόν κεφάλαια για την κάλυψη τυχόν επισφαλειών. Η έκθεση μιας τράπεζας στον πιστωτικό κίνδυνο προέρχεται κατά κύριο λόγο από τα εγκεκριμένα πιστωτικά όρια και τις πιστοδοτήσεις της επιχειρηματικής πίστης, καθώς αυτά αποτελούν τα μεγαλύτερα μεγέθη χορηγήσεων. Περαιτέρω επηρεάζουν την έκθεση οι πιστοδοτήσεις της ιδιωτικής πίστης, οι επενδυτικές και συναλλακτικές δραστηριότητες καθώς και οι τοποθετήσεις σε χρεόγραφα. Ο βαθμός του κινδύνου που εμπεριέχεται σε κάθε άνοιγμα εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται

¹ (Βλ. αναφορά 1)

οι γενικότερες συνθήκες της οικονομίας και της αγοράς, η χρηματοοικονομική θέση των οφειλετών, το ύψος, το είδος και η διάρκεια των ανοιγμάτων καθώς και η ύπαρξη καλυμμάτων και εξασφαλίσεων.²

Οι κύριες υποκατηγορίες του πιστωτικού κινδύνου είναι ο κίνδυνος συγκέντρωσης, ο κίνδυνος αντισυμβαλλόμενου, ο ελλειμματικός κίνδυνος και ο κίνδυνος χώρας (country risk).^{3,4}

1.2 Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς αναφέρεται στο ενδεχόμενο οικονομικής ζημιάς που μπορεί να προκύψει από αρνητικές μεταβολές στις αγορές κεφαλαίων. Τέτοιες διακυμάνσεις δύνανται να περιλαμβάνουν μεταβολές στις αξίες των μετοχών, χρεογράφων, επιτοκίων, βασικών εμπορευμάτων, συναλλαγματικών ισοτιμιών και παράγωγων μέσων.

1.3 Λειτουργικός κίνδυνος

Ο λειτουργικός κίνδυνος αναφέρεται στην ενδεχόμενη οικονομική ζημιά λόγω ανεπαρκών εσωτερικών διαδικασιών, συστημάτων ή εξωγενών παραγόντων. Ο λειτουργικός κίνδυνος δεν περιλαμβάνει το στρατηγικό κίνδυνο και τον κίνδυνο φήμης (reputation risk).⁵

1.4 Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας αναφέρεται σε πιθανή αδυναμία της τράπεζας να ανταποκριθεί στις ταμειακές τις υποχρεώσεις. Μπορεί να πάρει διάφορες μορφές. Συγκεκριμένα, μπορεί να προκύψει από απόσυρση ποσού καταθέσεων μεγαλύτερου του αναμενόμενου ή λόγω αδυναμίας των ρευστοποιήσιμων στοιχείων του ενεργητικού να καλύψουν τις άμεσες υποχρεώσεις του τραπεζικού ιδρύματος.

² (Βλ. αναφορά 2)

³ (Βλ. αναφορά 3)

⁴ (Βλ. ορισμοί)

⁵ (Βλ. αναφορά 3)

Επιπρόσθετα, υπάρχουν κατηγορίες κινδύνων που δεν μπορούν να επιμετρηθούν ποσοτικά όπως ο στρατηγικός κίνδυνος και ο κίνδυνος φήμης, αλλά πρέπει και αυτοί να αξιολογούνται.

Οι διάφορες κατηγορίες και υποκατηγορίες κινδύνων παρατίθενται συνοπτικά στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 1.1 Ταξινόμηση κινδύνων

Κατηγορία Κινδύνου	Υποκατηγορία
1. Πιστωτικός Κίνδυνος	<ul style="list-style-type: none">• Κίνδυνος αντισυμβαλλόμενου• Κίνδυνος συγκέντρωσης• Ελλειμματικός κίνδυνος• Κίνδυνος χώρας
2. Κίνδυνος Αγοράς	<ul style="list-style-type: none">• Κίνδυνος αγοράς στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών (trading book)• Συναλλαγματικός κίνδυνος στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο και στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών
3. Λειτουργικός κίνδυνος	<ul style="list-style-type: none">• Ανεπάρκεια εσωτερικών συστημάτων και διαδικασιών• Εταιρική διακυβέρνηση• Νομικός κίνδυνος
4. Κίνδυνος ρευστότητας	<ul style="list-style-type: none">• Κίνδυνος απόσυρσης καταθέσεων• Κίνδυνος άμεσης ρευστότητας• Ικανότητα πρόσβασης σε κεφάλαια
5. Άλλοι κίνδυνοι	<ul style="list-style-type: none">• Στρατηγικός κίνδυνος• Κίνδυνος φήμης

2 ΒΑΣΙΛΕΙΑ I & II

Η ανάπτυξη των χρηματαγορών και η συνεχώς αυξανόμενη χρήση πολύπλοκων τραπεζικών προϊόντων έχουν επιφέρει ουσιαστικές αλλαγές στο περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιούνται τα τραπεζικά ιδρύματα, για τα οποία η ελαχιστοποίηση των κινδύνων που αντιμετωπίζουν, είναι μια συνεχής πρόκληση.

Η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, εξέδωσε στις 26 Ιουνίου 2004, τη συμφωνία-πλαίσιο γνωστή ως Βασιλεία II ή Basel II, για τη διεθνή σύγκλιση των διατάξεων περί της επάρκειας κεφαλαίου και κεφαλαιακών απαιτήσεων των τραπεζικών ιδρυμάτων. Σύμφωνα με το άρθρο 123 της Οδηγίας 2006/48/EK τα τραπεζικά ιδρύματα πρέπει να διαθέτουν αξιόπιστες, αποτελεσματικές και πλήρεις στρατηγικές και διαδικασίες για την αξιολόγηση και τη διατήρηση σε συνεχή βάση του ύψους, της σύνθεσης και της κατανομής των εσωτερικών κεφαλαίων που θεωρούν κατάλληλα για την κάλυψη της φύσης και του επιπέδου των κινδύνων τους οποίους έχουν αναλάβει ή τους οποίους ενδέχεται να αναλάβουν ή να αντιμετωπίσουν. Οι εν λόγω στρατηγικές και διαδικασίες πρέπει να υπόκεινται σε τακτική εσωτερική επανεξέταση ώστε να διασφαλίζεται ότι παραμένουν πλήρεις και αναλογικές προς τη φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων του τραπεζικού ιδρύματος. Ως αποτέλεσμα, απαιτείται από τα τραπεζικά ιδρύματα να εφαρμόζουν κατάλληλες διαδικασίες και συστήματα για να διασφαλίζουν ότι η κεφαλαιακή τους επάρκεια τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα είναι ικανοποιητική, λαμβανομένων υπόψη όλων των σημαντικών κινδύνων που αντιμετωπίζουν. Αυτή η Εσωτερική Διαδικασία Αξιολόγησης της Κεφαλαιακής Επάρκειας ή ΕΔΑΚΕ είναι γνωστή ως Internal Capital Adequacy Assessment Process ή ICAAP.⁶

⁶(Βλ. αναφορά 3)

2.1 Σύμφωνο Βασιλείας

Οι βασικοί στόχοι του αρχικού Συμφώνου της Βασιλείας, που οριστικοποιήθηκε το 1988, ήταν η ισχυροποίηση της κεφαλαιακής βάσης των τραπεζών αλλά και η διασφάλιση ίσων όρων τραπεζικού ανταγωνισμού σε διεθνές επίπεδο, μέσω της καθιέρωσης ενός κοινώς αποδεκτού εποπτικού πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών. Το Σύμφωνο αυτό, προσδιορίζοντας τα στοιχεία και την ποιότητα των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών και ομαδοποιώντας σε βασικές κατηγορίες τα εντός και εκτός ισολογισμού στοιχεία τους, ανάλογα με τον τεκμαιρόμενο πιστωτικό κίνδυνο που εμπεριέχουν, διαμορφώνει το συντελεστή κεφαλαιακής επάρκειας (8%), που αποτελεί ταυτόχρονα διεθνές μέτρο σύγκρισης της φερεγγυότητας αλλά και το ελάχιστο αποδεκτό επίπεδο κεφαλαιακής κάλυψης κινδύνων. Η διεθνής αποδοχή του Συμφώνου υπήρξε εντυπωσιακή και ειδικά στην περίπτωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντίστοιχες διατάξεις ενσωματώθηκαν στο κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο της τραπεζικής εποπτείας, με αποτέλεσμα αναμφισβήτητη ενίσχυση της φερεγγυότητας των τραπεζών κατά την προηγούμενη και τρέχουσα δεκαετία.

Μεταγενέστερα το Σύμφωνο της Βασιλείας συμπληρώθηκε προκειμένου να καλύψει με κεφαλαιακές απαιτήσεις και τον κίνδυνο αγοράς, ο οποίος εμπεριέχεται στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών των τραπεζών και συνδέεται με μεταβολές επιτοκίων, συναλλαγματικών ισοτιμιών και τιμών μετοχών. Έτσι, ο ελάχιστος απαιτούμενος συντελεστής κεφαλαιακής επάρκειας, προκύπτει μετά και το συνυπολογισμό του κινδύνου αυτού. Επιπλέον, για την κεφαλαιακή κάλυψη του κινδύνου αγοράς εκτός από την τυποποιημένη μέθοδο για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων με βάση εποπτικά καθοριζόμενες παραμέτρους και μεθόδους, παρασχέθηκε στις τράπεζες η δυνατότητα, υπό αυστηρές προϋποθέσεις και με συντηρητικές και προκαθορισμένες παραδοχές, να χρησιμοποιούν δικά τους εσωτερικά υποδείγματα για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων. Με αυτό τον τρόπο αναγνωρίστηκε η πρόοδος που έχουν επιτύχει οι μεγάλες, κυρίως, τράπεζες στην εγκατάσταση αξιόπιστων συστημάτων μέτρησης και διαχείρισης του κινδύνου αγοράς. Ορισμένες ελληνικές τράπεζες έχουν πραγματοποιήσει σημαντική πρόοδο και στον τομέα αυτό.⁷

⁷ (Βλ. αναφορά 4)

Ήδη, όμως, από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 είχαν καταστεί φανερές ορισμένες ελλείψεις και αδυναμίες του υφιστάμενου Συμφώνου. Επιπλέον, οι εποπτικές αρχές δεν μπορούν να παραγνωρίσουν τη χρήση σύγχρονων συστημάτων διαχείρισης κινδύνων από τις τράπεζες, που βασίζονται σε εξελιγμένες χρηματοοικονομικές τεχνικές, τη χρήση των διευρυμένων δυνατοτήτων της πληροφορικής για τη συλλογή και επεξεργασία στοιχείων, αλλά και τη μειωμένη ακρίβεια στην αντιμετώπιση κινδύνων που προέβλεπε η θεσμοθετημένη ομαδοποίηση των δανείων σε λίγες μόνο κατηγορίες κινδύνου.

2.1.1 Ελλείψεις Συμφώνου

Οι βασικότερες ελλείψεις και αδυναμίες του Συμφώνου ήταν οι εξής:

1. Η ομαδοποίηση στις κατηγορίες στάθμισης για τον πιστωτικό κίνδυνο ήταν πολύ συγκεντρωτική και ως ένα βαθμό αυθαίρετη, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει επαρκής διαφοροποίηση με βάση τον πραγματικό πιστωτικό κίνδυνο κάθε χρηματοδοτικού ανοίγματος.
2. Δεν λαμβάνονταν υπόψη οι λοιποί κίνδυνοι και ειδικότερα, ο λειτουργικός κίνδυνος, δηλαδή κίνδυνος από ανεπάρκεια των πληροφορικών συστημάτων, λάθη κατά τη διεκπεραίωση των συναλλαγών, κατάχρηση κλπ, αλλά εμμέσως εθεωρείτο ότι οι κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον πιστωτικό και τον κίνδυνο αγοράς κάλυπταν και τους λοιπούς κινδύνους.
3. Η εποπτική αντιμετώπιση ορισμένων τεχνικών και προϊόντων δεν ήταν επαρκώς εξειδικευμένη. Ενδεικτικά αναφέρουμε την τιτλοποίηση απαιτήσεων και τα πιστωτικά παράγωγα, τεχνικές που έχουν σημειώσει σημαντική ανάπτυξη ως μέσα μεταφοράς πιστωτικού κινδύνου στην αγορά ή σε άλλες εταιρίες, κυρίως τράπεζες και ασφαλιστικές.
4. Το Σύμφωνο όχι μόνο δεν παρείχε κίνητρα στις τράπεζες να αναπτύξουν βελτιωμένα συστήματα διαχείρισης κινδύνων αλλά, αντίθετα, αφενός ενθάρρυνε σε ορισμένες περιπτώσεις την τυπική μόνο συμμόρφωση προς τις διατάξεις και, αφετέρου, υποχρέωνε τις τράπεζες που είχαν αξιόπιστα συστήματα υπολογισμού του πιστωτικού κινδύνου και των απαιτούμενων για την κάλυψή του κεφαλαίων να προβαίνουν σε διπλό υπολογισμό κεφαλαιακών απαιτήσεων, ένα για εσωτερική χρήση και ένα για συμμόρφωση με τις εποπτικές διατάξεις.

Η συνειδητοποίηση των αδυναμιών του υφιστάμενου Συμφώνου αλλά και η πίεση της αγοράς οδήγησε στην έναρξη των εργασιών για την αναθεώρησή του από την Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία όφειλε να αναθεωρήσει τις Οδηγίες περί κεφαλαιακής επάρκειας οι οποίες σε αντίθεση με τις συστάσεις της Επιτροπής της Βασιλείας είναι υποχρεωτικές. Κύριοι στόχοι του αναθεωρημένου Συμφώνου είναι:

- 1) Η αντιστοίχιση, κατά το δυνατόν, των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών με τον πιστωτικό κίνδυνο, που πράγματι εμπεριέχεται σε κάθε χρηματοδοτικό άνοιγμα.
- 2) Η διεύρυνση των εποπτικά αναγνωριζόμενων μέσων και τεχνικών αντιστάθμισης ή μεταφοράς των πιστωτικών κινδύνων.
- 3) Ο καθορισμός συγκεκριμένων κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη του λειτουργικού κινδύνου.
- 4) Η ενθάρρυνση των τραπεζών για τη χρήση εσωτερικών συστημάτων μέτρησης και διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου.
- 5) Ο προσδιορισμός βασικών αρχών και κριτηρίων που θα διέπουν τη διαδικασία αξιολόγησης από τις εποπτικές αρχές της πολιτικής και των μηχανισμών των τραπεζών για τη διασφάλιση της κεφαλαιακής τους επάρκειας. Η αξιολόγηση αυτή θα λαμβάνει υπόψη τη φύση και το εύρος των δραστηριοτήτων των εποπτευόμενων πιστωτικών ιδρυμάτων και το είδος και ύψος των σχετικών κινδύνων που αναλαμβάνουν.
- 6) Η ενίσχυση της αρχής της πειθαρχίας που η αγορά επιβάλλει στα πιστωτικά ιδρύματα μέσω της υποχρεωτικής δημοσιοποίησης ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων που να επιτρέπουν την αντικειμενική αξιολόγηση της κεφαλαιακής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων. Η αξιολόγηση αυτή από την αγορά ουσιαστικά προσδιορίζει και το κόστος δανεισμού των τραπεζών και κατά συνέπεια και την επιτοκιακή πολιτική έναντι των πελατών.⁸

2.2 Βασιλεία II

Το νέο σύμφωνο της Βασιλείας απαρτίζεται από τρεις πυλώνες :

- (1) Ο πρώτος πυλώνας αφορά τον καθορισμό ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη του πιστωτικού και του λειτουργικού κινδύνου.

⁸ (Βλ. αναφορά 4)

(2) Ο δεύτερος πυλώνας αφορά τον καθορισμό του σκοπού στον οποίο θα αποβλέπει η διαδικασία της αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών από τις εποπτικές αρχές, καθώς και τη θέσπιση γενικών αρχών και κριτηρίων που θα διέπουν τη διαδικασία αυτή.

(3) Ο τρίτος πυλώνας αφορά την ενίσχυση της πειθαρχίας της αγοράς μέσω της δημοσιοποίησης συγκεκριμένων ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων.

Ως προς τον πρώτο πυλώνα, ενώ δεν επιχειρείται τροποποίηση του υφιστάμενου πλαισίου όσον αφορά τα στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών και τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη του κινδύνου αγοράς, τροποποιείται ριζικά η εποπτική αντιμετώπιση του πιστωτικού κινδύνου και προστίθενται για πρώτη φορά ειδικές κεφαλαιακές απαιτήσεις για την κάλυψη του λειτουργικού κινδύνου.

Ο δεύτερος πυλώνας, που αφορά την διαδικασία εποπτικής αξιολόγησης, αποτελεί αναγκαίο συμπλήρωμα του πρώτου πυλώνα. Η Επιτροπή της Βασιλείας έκρινε ότι οι ιδιαιτερότητες της κάθε τράπεζας που σχετίζονται με το είδος και εύρος των εργασιών της, τους αναλαμβανόμενους τραπεζικούς κινδύνους και την αποτελεσματικότητα της πολιτικής καθορισμού των απαιτούμενων ιδίων κεφαλαίων χρήζουν εξειδικευμένης αξιολόγησης. Αυτό σημαίνει ότι σε ορισμένες περιπτώσεις τραπεζών τα ίδια κεφάλαια που ικανοποιούν τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις του πρώτου πυλώνα δεν προσφέρουν επαρκές περιθώριο ασφαλείας, ιδίως σε ένα ευμετάβλητο οικονομικό περιβάλλον. Σε αυτές τις περιπτώσεις οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να έχουν την ευχέρεια, με βάση τα συμπεράσματα της εποπτικής αξιολόγησης, να καθορίζουν συντελεστή κεφαλαιακής επάρκειας υψηλότερο του ελαχίστου. Πάντως, η αύξηση των ιδίων κεφαλαίων δεν αναιρεί αυτονόητα την ανάγκη βελτίωσης της πολιτικής και των εσωτερικών συστημάτων των τραπεζών προκειμένου να αποτρέπεται η διάβρωσή τους από ελαστικές πολιτικές, ιδίως από ανεπαρκή τιμολόγηση των κινδύνων που η πίεση του ανταγωνισμού μπορεί να επιβάλει.

Ο τρίτος πυλώνας στοχεύει στην ενίσχυση της πειθαρχίας της αγοράς μέσω της δημοσιοποίησης στοιχείων και πληροφοριών που κρίνονται αναγκαία από την Επιτροπή της Βασιλείας για την ορθή εκτίμηση της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών σε συνάρτηση με το είδος και το ύψος των αναλαμβανόμενων κινδύνων και την ακολουθούμενη από κάθε τράπεζα διαδικασία για την παρακολούθηση και διαχείρισή τους.

2.2.1 Υπολογισμός πιστωτικού κινδύνου

Με το αναθεωρημένο Σύμφωνο καθιερώνονται τρεις εναλλακτικές μέθοδοι υπολογισμού του πιστωτικού κινδύνου.

- Η **τυποποιημένη προσέγγιση**, αποτελεί φυσική συνέχεια της υφιστάμενης μεθοδολογίας αλλά διαφοροποιείται κυρίως όσον αφορά:

(i) την αύξηση του αριθμού των κατηγοριών κατάταξης για τη στάθμιση των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων,

(ii) το ρόλο των διαβαθμίσεων από αναγνωρισμένες εταιρίες πιστοληπτικής αξιολόγησης για την κατάταξη των δανείων και εν γένει των πιστοδοτήσεων σε συγκεκριμένη κατηγορία στάθμισης και

(iii) τη διεύρυνση των μέσων και τεχνικών που λειτουργούν ως αντιστάθμισμα για τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνουν οι τράπεζες (εγγυήσεις, κλπ).

- Η δεύτερη μέθοδος, η αποκαλούμενη **προσέγγιση εσωτερικών διαβαθμίσεων (internal ratings based approach-IRB)**, αποτελεί καινοτομία σε σχέση με το ισχύον Σύμφωνο, καθότι στηρίζεται σε σημαντικό βαθμό στα συστήματα των ίδιων των τραπεζών για την κατάταξη των πελατών τους σε διακριτές κατηγορίες πιστωτικού κινδύνου, με βάση την εκτιμώμενη πιθανότητα αθέτησης των υποχρεώσεών τους. Η μέθοδος αυτή παρέχει στις τράπεζες δύο εναλλακτικούς τρόπους υπολογισμού, ανάλογα με το βαθμό εξέλιξης των εσωτερικών τους συστημάτων διαβάθμισης κινδύνου:⁹

- τη θεμελιώδη μέθοδο (foundation approach) και
- την προηγμένη μέθοδο (advanced approach)

Για τον υπολογισμό των σταθμίσεων των κινδύνων χρειάζεται η εκτίμηση τεσσάρων παραμέτρων¹⁰:

- ♦ η πρώτη παράμετρος σχετίζεται με την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης του αντισυμβαλλόμενου (PD-Probability of Default) και απεικονίζει την πιστοληπτική του ικανότητα. Μετράει την πιθανότητα αδυναμίας κάλυψης των υποχρεώσεων του πελάτη εντός δεδομένης χρονικής περιόδου.
- ♦ Η δεύτερη παράμετρος κινδύνου (LGD- Loss Given Default) δίνει μια εκτίμηση της μέσης αναμενόμενης ζημίας, το ποσοστό της χρηματοδότησης

⁹ (Βλ. αναφορά 5)

¹⁰ (Βλ. αναφορά 6)

το οποίο δεν θα εισπραχθεί, σε περίπτωση που ο πελάτης δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του. Το μέγεθος της LGD εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το είδος των εξασφαλίσεων και των εγγυήσεων που έχουν χρησιμοποιηθεί.

- ◆ Η τρίτη παράμετρος, η έκθεση του αντισυμβαλλόμενου σε περίπτωση αθέτησης της υποχρέωσής του (EAD-Exposure At Default) δίνει την εκτίμηση του χρηματοδοτικού ανοίγματος.
- ◆ Το μέγεθος της εναπομένουσας διάρκειας μέχρι τη λήξη των απαιτήσεων (M-Maturity) μετράει το χρονικό διάστημα που απομένει ως τη λήξη του ανοίγματος.

Η ποσοτικοποίηση των παραπάνω παραμέτρων πρέπει να γίνει πλήρως τεκμηριωμένα και να ανανεώνεται σε τουλάχιστον ετήσια βάση. Παράλληλα απαιτείται η προσαρμογή των αποτελεσμάτων (calibration), έτσι ώστε οι εκτιμήσεις να αντικατοπτρίζουν την αναμενόμενη συμπεριφορά τους, διαφορετικά οι όποιες διαφορές θα πρέπει να δειχθεί ότι δεν οφείλονται σε συστηματικούς παράγοντες αλλά σε τυχαίο θόρυβο. Στην Εξελιγμένη μέθοδο των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης οι εκτιμήσεις των PD, LGD, EAD και M παρέχονται από την τράπεζα βάσει των εκτιμήσεών της και των κατάλληλων ιστορικών δεδομένων, ενώ για την εκτίμηση του M υπάρχει δυνατότητα εξαίρεσης για κάποια χρηματοδοτικά ανοίγματα. Αντίθετα, στη Θεμελιώδη προσέγγιση μόνο η τιμή του PD παρέχεται από το υπάρχον χαρτοφυλάκιο χορηγήσεων, καθώς οι σταθμίσεις των LGD, EAD και M τίθενται από την Επιτροπή.¹¹

-Στην τρίτη μέθοδο, την αποκαλούμενη *προηγμένη προσέγγιση εσωτερικών διαβαθμίσεων*, που αποτελεί προέκταση της δεύτερης, όλες οι προαναφερθείσες παράμετροι καθορίζονται από τις ίδιες τις τράπεζες. Ο υψηλός βαθμός εξειδίκευσης που απαιτείται για τη επιτυχή εφαρμογή της συγκεκριμένης μεθόδου σε πρώτη φάση έχει υιοθετηθεί κυρίως από μεγάλες και προηγμένες τράπεζες, με σκοπό την ελάφρυνση των απαιτούμενων εποπτικών ιδίων κεφαλαίων που αφορούν την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου. Βεβαίως η χρήση της δεύτερης και ιδίως της τρίτης μεθόδου για τον προσδιορισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου είναι δυνατή μόνο εφόσον πληρούνται κάποιες προϋποθέσεις και κριτήρια, προκειμένου τα αποτελέσματα από τη χρήση των μεθόδων αυτών να διαθέτουν την απαιτούμενη αξιοπιστία.

¹¹ (Βλ. αναφορά 6)

Αναγνωρίζοντας τις ιδιαιτερότητες ορισμένων κατηγοριών χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, το σχέδιο του νέου Συμφώνου προβλέπει διαφοροποίηση των συντελεστών στάθμισης ορισμένων ειδικών κατηγοριών όπως στεγαστικά δάνεια, καταναλωτικά δάνεια, τοποθετήσεις σε μετοχικούς τίτλους, ενώ περιέχει ειδικές διατάξεις για την τιτλοποίηση στοιχείων ενεργητικού.

Για τον προσδιορισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του λειτουργικού κινδύνου ακολουθείται μεθοδολογική προσέγγιση παρόμοια με αυτή για τον πιστωτικό κίνδυνο. Δηλαδή και εδώ καθιερώνονται τρεις εναλλακτικές μέθοδοι υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων, οι οποίες κλιμακώνονται διαδοχικά από την πλέον απλή μέχρι την πλέον προηγμένη. Πιο συγκεκριμένα, η βασική μέθοδος υπολογίζει την κεφαλαιακή απαίτηση εφαρμόζοντας ένα συντελεστή στάθμισης επί των συνολικών ακαθάριστων εσόδων της κάθε τράπεζας, ενώ η πιο προηγμένη στηρίζεται στα αποτελέσματα εσωτερικών συστημάτων και στοιχείων της ίδιας της τράπεζας. Είναι ευνόητο ότι, για να επιτραπεί η χρήση της τρίτης αυτής μεθόδου, πρέπει να πληρούνται αυστηρές προϋποθέσεις και κριτήρια.

3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

Όπως είδαμε και παραπάνω, το αναθεωρημένο Σύμφωνο της Βασιλείας εισάγει την μέθοδο των εσωτερικών διαβαθμίσεων για τον υπολογισμό του πιστωτικού κινδύνου στον οποίο εκτίθενται τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Οι νέες διατάξεις για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών, αλλάζουν ριζικά τον τρόπο με τον οποίο οι τράπεζες υπολογίζουν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για κάλυψη έναντι του πιστωτικού κινδύνου. Επιπλέον,¹² οι κανόνες του συμφώνου επηρεάζουν άμεσα την τελική τιμολόγηση των δανειακών προϊόντων. Η επιτοκιακή επιβάρυνση αυτών αποτελεί συνάρτηση του αναλαμβανόμενου κινδύνου και συνεπώς το κόστος δανεισμού προσδιορίζεται από την πιστοληπτική ικανότητα κάθε πελάτη. Η επίπτωση της εφαρμογής του νέου πλαισίου στην τιμολόγηση των τραπεζικών υπηρεσιών είναι αποτέλεσμα της μεγαλύτερης ευαισθησίας των συντελεστών στάθμισης πιστωτικού κινδύνου με την εξής έννοια: όσο καλύτερη είναι η πιστοληπτική διαβάθμιση του αντισυμβαλλόμενου της τράπεζας, τόσο χαμηλότερος είναι ο συντελεστής κινδύνου. Έτσι, ο ανταγωνισμός των τραπεζών για τη διεκδίκηση πελατείας υψηλής πιστοληπτικής ικανότητας θα οδηγήσει σε ευνοϊκότερη τιμολόγηση για τους συνεπείς πελάτες.

Η άσκηση της πιστοδοτικής πολιτικής προϋποθέτει την τήρηση συγκεκριμένων ποσοτικών και ποιοτικών κριτηρίων αξιολόγησης της πιστοδοτούμενης πελατείας, τα οποία συντελούν στην απόκτηση και διατήρηση υγιούς χαρτοφυλακίου πιστοδοτήσεων, καθώς και στη δυναμική και ασφαλή τοποθέτηση των κεφαλαίων της εκάστοτε τράπεζας. Κατά την εξέταση των αιτημάτων για δανειοδότηση αξιολογείται αρχικά η πιστοληπτική ικανότητα των πιστούχων, διαπιστώνονται οι πραγματικές πιστωτικές ανάγκες τους και προσδιορίζονται οι πηγές αποπληρωμής των αναλαμβανόμενων υποχρεώσεων. Με βάση τα στοιχεία που προκύπτουν από την παραπάνω αξιολόγηση γίνεται η διαβάθμιση του πιστούχου στο πληροφοριακό σύστημα της τράπεζας.

¹² (Βλ. αναφορά 19)

3.1 Διερεύνηση και ανάλυση οικονομικών στοιχείων πιστούχου

Η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των επιχειρήσεων που υποβάλλουν αιτήματα πιστοδότησης πραγματοποιείται με την διερεύνηση και ανάλυση των οικονομικών και ποιοτικών τους στοιχείων, σε συνδυασμό με τις συνθήκες του κλάδου στον οποίο ανήκουν ή τις ειδικότερες συνθήκες αγοράς που τυχόν επηρεάζουν την πορεία και την εξέλιξη των επιχειρήσεων.

Πρωταρχική λειτουργία στη διαδικασία αξιολόγησης της πιστοδοτούμενης πελατείας αποτελεί η επεξεργασία και ανάλυση των οικονομικών της στοιχείων. Η ορθότητα των σχετικών εκτιμήσεων εξαρτάται από την ύπαρξη αξιόπιστων στοιχείων, την ακριβή λογιστική απεικόνισή τους, αλλά και τη δυνατότητα της εκάστοτε τράπεζας να τα αναλύει και να τα αξιολογεί.

Για τις επιχειρήσεις που τηρούν λογιστικά βιβλία Γ'κατηγορίας, η σχετική διερεύνηση πραγματοποιείται με την τεχνική της πιστωτικής ανάλυσης (credit analysis), η οποία βασίζεται στη διαχρονική εξέλιξη και αξιολόγηση των οικονομικών μεγεθών.

Προκειμένου να σταθμίζεται η οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και η πορεία των εργασιών τους, εξετάζονται ειδικότερα τα ακόλουθα:

- ◆ Η εξέλιξη του κύκλου εργασιών και των επιμέρους στοιχείων που τον απαρτίζουν όπως κατηγορίες πωλήσεων, ποσότητες και αξίες.
- ◆ Η ετήσια μεταβολή των παγίων στοιχείων, σε συσχετισμό με τις μεταβολές του κύκλου εργασιών, τόσο των επιχειρήσεων όσο και των κλάδων στους οποίους υπάγονται, για να προσδιοριστεί ο βαθμός αξιοποίησης ή υποαπασχόλησής τους.
- ◆ Ο τρόπος χρηματοδότησης των παγίων στοιχείων(με μέσο-μακροπρόθεσμα ή βραχυπρόθεσμα κεφάλαια)
- ◆ Τα δεδομένα του συναλλακτικού κυκλώματος (αποθέματα, απαιτήσεις, υποχρεώσεις σε προμηθευτές κτλ) που προκύπτουν από τα οικονομικά στοιχεία, σε αντιπαραβολή με τα αντίστοιχα στοιχεία που δηλώνονται από τους φορείς των επιχειρήσεων. Μεγάλες αποκλίσεις πρέπει να αιτιολογούνται επαρκώς, καθώς μπορεί να υποκρύπτουν βραδέως κινούμενα ή απαξιωμένα αποθέματα, επισφαλείς απαιτήσεις και ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις σε προμηθευτές.
- ◆ Η ύπαρξη ιδίου (καθαρού) κεφαλαίου κίνησης, το οποίο αποτελεί ένδειξη επαρκούς ρευστότητας και ορθολογικής χρηματοδότησης του ενεργητικού των

επιχειρήσεων. Η εμφάνιση σε μονιμότερη βάση αρνητικού κεφαλαίου κίνησης υποδηλώνει δυσμενείς συνθήκες ρευστότητας και αυξημένες δανειακές ανάγκες.

- ◆ Το λειτουργικό περιθώριο κέρδους (EBITDA: κέρδη προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων/κύκλο εργασιών) και οι αιτίες αύξησης ή μείωσής του.

Για τον ακριβέστερο προσδιορισμό της πιστοληπτικής ικανότητας των επιχειρήσεων, πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν και οι υποχρεώσεις τους που ενδεχομένως δεν αποτυπώνονται στις οικονομικές καταστάσεις όπως οι οφειλές σε εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, προμηθευτές σε περίπτωση δικαστικής διένεξης, οφειλές προς το δημόσιο από πρόσφατες διαφορές φορολογικού ελέγχου και άλλα.

Στις επιχειρήσεις που τηρούν λογιστικά βιβλία Α' ή Β' κατηγορίας, η αξιολόγηση της οικονομικής τους κατάστασης μπορεί να προκύψει από την εξέταση των τριών τελευταίων φορολογικών δηλώσεων (έντυπο Ε3) και των διαθέσιμων περιοδικών δηλώσεων Φ.Π.Α. τρέχοντος και προηγούμενου έτους.

Η σχετική αξιολόγηση επικεντρώνεται στην εξέλιξη των πωλήσεων και των αντίστοιχων αποτελεσμάτων, τα οποία μπορεί να αποτυπώνονται με τρεις τρόπους. Λογιστικά, εξωλογιστικά και με τη μέθοδο της περαίωσης. Από αυτούς, πλέον αντιπροσωπευτικός κρίνεται ο λογιστικός τρόπος (διαφορά μεταξύ εσόδων-εξόδων), ενώ οι άλλοι δύο προσδιορίζονται βάση τεκμαρτών στοιχείων. Κατά περίπτωση, για πιστούχους που τηρούν λογιστικά βιβλία Α' ή Β' κατηγορίας, είναι δυνατόν να ζητείται η σύνταξη ισολογισμού, ο οποίος θα πρέπει να υπογράφεται απαραίτητα από τους νόμιμους εκπροσώπους.

Τέλος, ανεξάρτητα από την κατηγορία τηρούμενων βιβλίων, κατά την αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων θα πρέπει να συνεκτιμώνται και οι παράλληλες δραστηριότητες των ιδίων ή των φορέων τους, όπως:

- ◆ Εξέλιξη εργασιών και κεφαλαιακή διάρθρωση θυγατρικών/συνδεδεμένων εταιριών ή εταιριών συμμετοχής των φορέων τους.
- ◆ Εκροές κεφαλαίων για επενδύσεις αμφίβολης αποτελεσματικότητας ή για δραστηριότητες αυξημένου κινδύνου.
- ◆ Δραστηριοποίηση σε τομείς στους οποίους δεν υφίσταται σχετική εμπειρία.

Παρακάτω παρατίθεται η μεθοδολογία χρηματοοικονομικής ανάλυσης που οδηγεί

στην πραγματοποίηση εκτιμήσεων σχετικά με τις προοπτικές και τη βιωσιμότητα της εκάστοτε υποψήφιας για πιστοδότηση επιχείρησης.

3.2 Χρηματοοικονομική ανάλυση

Η χρηματοοικονομική ανάλυση αποτελεί το εργαλείο διερεύνησης, αξιολόγησης και ερμηνείας της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων και επιτυγχάνεται με την παρατήρηση και έρευνα των δημοσιευμένων και μη οικονομικών καταστάσεων των εταιριών. Συγκεκριμένα, η χρηματοοικονομική ανάλυση επικεντρώνεται στη χρηματοοικονομική εικόνα της εταιρίας (στο παρελθόν και το παρόν) εξετάζοντας συστηματικά και ερμηνεύοντας τις πληροφορίες και τα οικονομικά μεγέθη, με στόχο την πρόβλεψη της μελλοντικής βιωσιμότητας. Σκοπός δεν είναι να γίνει η απεικόνιση μόνο αυτού που συμβαίνει στην εταιρεία, αλλά και το γιατί συμβαίνει, η κατανόηση δηλαδή και η σωστή ερμηνεία των πληροφοριών που προκύπτουν από την επεξεργασία των δεδομένων. Από την ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων της εταιρίας, οι χρηματοδότες της εκτιμούν τον πιστωτικό κίνδυνο που έχουν αναλάβει από τη σχέση με τη συγκεκριμένη εταιρία και πιο συγκεκριμένα την πιθανότητα ο οφειλέτης να μην ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει, και οι τυχόν εξασφαλίσεις να μην επαρκούν για να καλύψουν αυτές τις υποχρεώσεις.

3.2.1 Στάδια της ανάλυσης χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όπως προαναφέρθηκε, η χρηματοοικονομική ανάλυση έχει ως αντικείμενο τη μελέτη των λογιστικών καταστάσεων. Προκειμένου να αξιοποιηθεί η μέθοδος αυτή θα πρέπει ο αναλυτής, πριν τον υπολογισμό και την ερμηνεία των αριθμοδεικτών που προκύπτουν από τις οικονομικές καταστάσεις, να έχει ολοκληρώσει τη συγκέντρωση όλων των απαιτούμενων δημοσιευμένων και μη οικονομικών καταστάσεων και την κατάταξή τους στο σύστημα πιστωτικού κινδύνου που χρησιμοποιείται. Για την κατάταξη στο σύστημα πιστωτικού κινδύνου απαιτείται πλήρης εξέταση των καταστάσεων αυτών και διατύπωση ερωτημάτων και διευκρινίσεων πάνω σε μεγέθη της εταιρίας. Ο αναλυτής θα πρέπει να ξέρει πως διαμορφώνονται και από τι

αποτελούνται οι λογαριασμοί του ισολογισμού, αλλά και της κατάστασης αποτελεσμάτων, ώστε να διευκολυνθεί η κρίση του. Για το λόγο αυτό είναι θεμιτό να ζητούνται αναλύσεις στα ακόλουθα μεγέθη και λογαριασμούς:

- Κύκλος εργασιών: ανά είδος, ποσότητες και αξίες.
- Ανόργανα και έκτακτα έσοδα και έξοδα
- «Χρεώστες Διάφοροι»: στο λογαριασμό αυτό ενδέχεται να έχουν περιληφθεί απαιτήσεις από συγγενείς εταιρίες, ή μετόχους, καθώς και επισφαλείς ή καθυστερημένες απαιτήσεις.
- «Πιστωτές διάφοροι»: τυχόν διαχωρισμός των υποχρεώσεων προς συγγενείς εταιρίες αλλά και εταιρίες Factoring, αν αυτός δεν έχει ήδη γίνει στον ισολογισμό. Στην τελευταία περίπτωση, οι υποχρεώσεις από Factoring θα πρέπει να συνυπολογίζονται με τις βραχυπρόθεσμες τραπεζικές υποχρεώσεις.
- «Ταμείο»: τυχόν υψηλό υπόλοιπο ενδέχεται να υποκρύπτει μη κοστολογηθείσες δαπάνες ή διαρροή κεφαλαίων (συνηθέστερα προς φορείς ή και μέλη Δ.Σ). Λαμβάνοντας πάντα υπόψη το αντικείμενο δραστηριότητας της εταιρίας, θα πρέπει να εκτιμηθεί ποιο μέρος του «Ταμείου» δεν αντικατοπτρίζει πραγματική ταμειακή ρευστότητα και να αφαιρεθεί από τα ίδια κεφάλαια.
- «Πελάτες»: έλεγχος αν η εταιρία εξαρτάται από λίγους ή πολλούς πελάτες και αν υπάρχουν ακίνητα υπόλοιπα.
- «Προμηθευτές»: έλεγχος για υποχρεώσεις που αφορούν σε προμηθευτές παγίων. Σε τέτοια περίπτωση θα πρέπει να μεταφερθούν στο λογαριασμό πιστωτές διάφοροι.

Επιπλέον πρέπει να γίνεται εξέταση των σημειώσεων στο πιστοποιητικό ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή και αναμόρφωση των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τις παρατηρήσεις του. Τέλος, αφού ο αναλυτής έχει πλήρη γνώση του αντικειμένου λειτουργίας της εταιρίας και του συναλλακτικού της κυκλώματος, θα πρέπει να γίνει επιλογή, υπολογισμός και ερμηνεία ορισμένων σχέσεων που προκύπτουν από τις οικονομικές καταστάσεις (αριθμοδείκτες).

3.2.1.1 Αριθμοδείκτες

Οι αριθμοδείκτες είναι σχέσεις μεταξύ των στοιχείων των οικονομικών καταστάσεων, εκφράζουν κυρίως αναλογίες και αποτελούν το βασικό εργαλείο, μέσω του οποίου επιδιώκεται η αξιολόγηση και ερμηνεία των οικονομικών στοιχείων μίας επιχείρησης. Επισημαίνεται ότι, για την εξαγωγή ορθότερων συμπερασμάτων, τόσο τα οικονομικά στοιχεία, όσο και οι αριθμοδείκτες θα πρέπει να παρακολουθούνται διαχρονικά (για μία σειρά 3 έως 5 ετών), ενώ παράλληλα σκόπιμο είναι να συγκρίνονται και με τα αντίστοιχα δεδομένα που εμφανίζει ο κλάδος στον οποίο δραστηριοποιείται η εξεταζόμενη εταιρία. Οι κυριότερες κατηγορίες αριθμοδεικτών που χρησιμοποιούνται στην χρηματοοικονομική ανάλυση είναι:

- Δείκτες Αποδοτικότητας
- Δείκτες Δραστηριότητας
- Δείκτες Ρευστότητας
- Δείκτες Κεφαλαιακής Διάρθρωσης

3.2.1.1.1 Δείκτες Αποδοτικότητας

Εκφράζουν την αποδοτικότητα των ιδίων ή των συνολικών επενδυμένων κεφαλαίων μιας επιχείρησης καθώς και την απόδοση των πωλήσεών της.

1. Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων

Αποτελέσματα προ φόρων/Καθαρή θέση*100

Ο δείκτης αυτός μετρά την αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων. Μετρά δηλαδή το ποσοστό καθαρών κερδών πάνω στη συνολική αξία των ιδίων κεφαλαίων και πιο συγκεκριμένα τι κερδίζει ο μέτοχος σε σχέση με τα κεφάλαια που έχει τοποθετήσει στην επιχείρηση. Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης αυτός, σε σύγκριση με τις προηγούμενες χρήσεις, τόσο τα συμφέροντα των μετόχων βελτιώνονται.

2. Δείκτης συνολικής αποδοτικότητας

Κέρδη προ φόρων και τόκων/Σύνολο ενεργητικού*100

Μετρά την απόδοση της συνολικής περιουσίας μιας επιχείρησης.

3. Δείκτης αποδοτικότητας πωλήσεων

Κέρδη προ φόρων/Πωλήσεις*100

Το αποτέλεσμα του δείκτη δείχνει το ποσοστό των καθαρών κερδών προ φόρων πάνω στον κύκλο εργασιών. Μία διαχρονική αύξηση του ποσοστού δείχνει ότι η εταιρία διαχειρίζεται τις πωλήσεις της με αποδοτικότερο τρόπο.

4. Περιθώριο μικτού κέρδους

Μικτά κέρδη χρήσης + Αποσβέσεις/ Πωλήσεις*100

Ο αριθμοδείκτης αυτός εμφανίζει το ποσοστιαίο μέγεθος του μικτού κέρδους επί των συνολικών πωλήσεων μέσα στη χρήση. Είναι μέτρο που εκφράζει την πολιτική καθορισμού των τιμών της εταιρίας καθώς και την ανταγωνιστικότητά της. Ένα αρκετά υψηλό περιθώριο μικτού κέρδους δίνει τη δυνατότητα στην εταιρία να αντιμετωπίσει αυξήσεις στο κόστος πωληθέντων, όπως επίσης και στα λοιπά έξοδα έτσι ώστε να διατηρηθεί ένα ικανοποιητικό τελικό αποτέλεσμα. Αντίθετα, ένα χαμηλό περιθώριο μικτού κέρδους σε συνδυασμό με την αδυναμία της εταιρίας να μετακυλήσει το αυξημένο κόστος παραγωγής στις τιμές μπορεί να οδηγήσει σε ζημιές. Όμως το μικρό περιθώριο μπορεί να οφείλεται και σε εκούσια πολιτική χαμηλών τιμών της επιχείρησης με σκοπό την αύξηση του μεριδίου αγοράς.

3.2.1.1.2 Δείκτες Δραστηριότητας

Οι δείκτες δραστηριότητας δίνουν ένα μέτρο της αποδοτικότητας με την οποία η εταιρία εκμεταλλεύεται τα στοιχεία του ενεργητικού της. Γενικά οι δείκτες αυτοί συγκρίνουν πωλήσεις και κόστος πωληθέντων της εταιρίας με τρεις λογαριασμούς του ισολογισμού, δηλαδή τις απαιτήσεις, τα αποθέματα και τους προμηθευτές. Οι αντίστοιχοι δείκτες μετρούν πόσο γρήγορα η εταιρία μετατρέπει σε

μετρητά τους συγκεκριμένους λογαριασμούς, που σημαίνει το χρόνο που χρειάζεται να πωληθούν τα αποθέματα, να εισπραχθούν οι απαιτήσεις και να πληρωθούν οι προμηθευτές.

1.Δείκτης κυκλοφοριακής ρευστότητας αποθεμάτων

Αποθέματα/ Κόστος πωληθέντων προ αποσβέσεων*365

2.Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας απαιτήσεων

Πελάτες + Γρ/τια + Επιταγές + Γρ/τια μακρ/μης λήξ./Κύκλος εργασιών*365

3.Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας εξόφλησης προμηθευτών

**Προμηθευτές, Γραμμάτια και Επιταγές πληρωτέες
/Κόστος πωληθέντων προ αποσβέσεων*365**

3.2.1.1.3 Δείκτες Ρευστότητας

Στα χρηματοοικονομικά με τον όρο «ρευστότητα» νοείται η ικανότητα ενός περιουσιακού στοιχείου να μετατρέπεται σε μετρητά, γρήγορα, χωρίς απώλεια αγοραίας αξίας. Επειδή κατά κανόνα οι ληξιπρόθεσμες οφειλές αποπληρώνονται με μετρητά, η εξέταση της ρευστότητας επικεντρώνεται στην διαθεσιμότητα μετρητών ή στην ικανότητα μίας εταιρίας να παράγει μετρητά από την μετατροπή των περιουσιακών της στοιχείων. Ως εκ τούτου, οι εν λόγω δείκτες μετρούν τον βαθμό της βραχυχρόνιας ικανότητας μίας εταιρίας να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της. Οι σημαντικότεροι από αυτούς είναι οι ακόλουθοι:

1.Δείκτης κυκλοφοριακής ρευστότητας

Κυκλοφορούν ενεργητικό / Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Ο δείκτης αυτός παρουσιάζει το βαθμό κάλυψης των βραχυπρόθεσμων δανειστών (Προμηθευτές, επιταγές, Τράπεζες, κ.λπ.) με περιουσιακά στοιχεία (αποθέματα, απαιτήσεις, διαθέσιμα), που μπορούν να ρευστοποιηθούν άμεσα. Η ανάγκη για

υψηλό δείκτη κυκλοφοριακής ρευστότητας ποικίλει ανάλογα με τον κλάδο επιχειρηματικής δραστηριότητας και εξαρτάται από παράγοντες, όπως η σύνθεση και η ποιότητα του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Ο πιο σημαντικός παράγοντας είναι η ποιότητα των απαιτήσεων από πελάτες (δεν λαμβάνονται υπόψη επισφαλείς ή επίδικες απαιτήσεις κ.λπ.), καθώς και η εμπορευσιμότητα των αποθεμάτων.

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ρευστότητας δεν είναι το απόλυτο μέτρο ικανότητας για αποπληρωμή των υποχρεώσεων αφού, υπό κανονικές συνθήκες, η εταιρία ποτέ δεν ρευστοποιεί πλήρως το κυκλοφορούν ενεργητικό της. Επιπλέον, ο δείκτης αυτός δεν εξετάζει την ποιότητα του κυκλοφορούντος ενεργητικού, αλλά μόνο την ύπαρξή του.

2. Δείκτης άμεσης ρευστότητας

Κυκλοφορούν ενεργητικό – αποθέματα/ Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Ο δείκτης άμεσης ρευστότητας αποτελεί μία αυστηρότερη ένδειξη ρευστότητας από τον δείκτη κυκλοφοριακής ρευστότητας, καθώς συμπεριλαμβάνει τα στοιχεία εκείνα του κυκλοφορούντος ενεργητικού που μπορούν να ρευστοποιηθούν, χωρίς να παρεμβληθεί η πράξη πωλήσεώς τους (αποθέματα), δηλαδή μόνο οι απαιτήσεις, τα διαθέσιμα και τα χρεόγραφα. Ιστορικά, αν η τιμή του εν λόγω δείκτη είναι 1:1, θεωρούμε ότι η εταιρία διαθέτει καλή ρευστότητα.

3. Κεφάλαιο κίνησης- Παραγωγικοσυναλλακτικός κύκλος

Κάθε επιχείρηση έχει ένα παραγωγικοσυναλλακτικό κύκλο, ο οποίος είναι το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί ανάμεσα στις εκταμιεύσεις της οικονομικής μονάδας για την προμήθεια των παραγωγικών της πόρων και τις εισπράξεις που θα πραγματοποιήσει από την πώληση των τελικών της ειδών. Ανάλογα με την επιχείρηση, η διαδικασία αυτή μπορεί να επαναλαμβάνεται αρκετές φορές χρόνο ή το μήνα ή την εβδομάδα. Για παράδειγμα, μία εμπορική επιχείρηση προμηθεύεται και διαθέτει τα είδη της πολύ γρηγορότερα σε σχέση με μια βιομηχανική, η οποία αγοράζει α' ύλη, την μεταποιεί και καταλήγει να διαθέσει στην αγορά ένα άλλο τελικό προϊόν, για την παραγωγή του οποίου χρειάστηκε αξιόλογο χρονικό διάστημα. Στο ενδιάμεσο αυτό διάστημα, για την αντιμετώπιση των διαφόρων αναγκών που προκύπτουν, η επιχείρηση θα πρέπει να έχει προνοήσει για την κάλυψη αυτών με

διαθέσιμα κεφάλαια, τα οποία είναι είτε ίδια των φορέων είτε και ξένα, δανειακά. Βέβαια δεν θα πρέπει να αγνοείται και το γεγονός της εμφάνισης κάποιων μεταβολών στον παραγωγικοσυναλλακτικό κύκλο, οι οποίες μπορεί να αυξήσουν ή να περιορίσουν την ανάγκη κεφαλαίων. Ο προσδιορισμός των αναγκών της επιχείρησης σε κεφάλαια σχετίζεται άμεσα με την προσέγγιση της ρευστότητάς της. Ως εκ τούτου, η συνεχής παρακολούθηση του κύκλου της επιχείρησης επιβάλλεται, ούτως ώστε να εκτιμώνται, κατά το δυνατόν καλύτερα, οι ανάγκες σε κεφάλαια και να απομακρύνεται η περίπτωση αδυναμίας καλύψεως οφειλών. Στο πλαίσιο αυτό, το Κεφάλαιο κίνησης αποτελεί ένα δείκτη, ο οποίος προκύπτει από τη συσχέτιση λογαριασμών του Ισολογισμού και μπορεί να δηλώσει αδυναμίες που ενδέχεται να παρουσιάζει η επιχείρηση στη δομή των κεφαλαίων της.

ΚΚ= Κυκλοφορούν ενεργητικό- Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Ο δείκτης αυτός μας δείχνει το ύψος των κυκλοφοριακών στοιχείων που απομένει, αν εξοφληθούν όλες οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της επιχείρησης. Όσο μεγαλύτερο είναι το μέγεθος του Κεφαλαίου Κίνησης, τόσο υψηλότερη η ρευστότητα και καλύτερη η πιστοληπτική εικόνα που διαμορφώνει η εταιρία.

Η εκτίμηση των αναγκών σε κεφάλαια κίνησης αποτελεί μία από τις σημαντικότερες λειτουργίες της επιχείρησης, αφού σχετίζεται άμεσα, τόσο με την εικόνα που θα επιδείξει στους τρίτους (τράπεζες, πιστωτές), όσο και με την τελική της αποδοτικότητα, αφού η ορθή και έγκαιρη εκτίμηση των αναγκών θα την οδηγήσει στη λήψη αποφάσεων για τη χρηματοδότησή της κατά τον προσφορότερο τρόπο.

Οι σημαντικότεροι παράγοντες που προσδιορίζουν τις ανάγκες σε κεφάλαια κίνησης μίας επιχείρησης είναι:

- Το είδος και η φύση των εργασιών
- Η ύπαρξη ή μη εποχικότητας των ειδών
- Ο επιχειρηματικός κύκλος
- Το ύψος των πωλήσεων
- Η ταχύτητα ανακυκλώσεως των αποθεμάτων
- Η ταχύτητα είσπραξης των απαιτήσεών της
- Οι διαπραγματευτικές δυνατότητες της εταιρίας με τους προμηθευτές της.

Οι κυριότερες πηγές που μπορεί μία επιχείρηση να χρησιμοποιήσει για να καλύψει

της ανάγκες της σε κεφάλαια κίνησης είναι:

- Οι πωλήσεις
- Τα κέρδη κεφαλαίου (πώληση χρεογράφων κ.λπ.)
- Η πώληση παγίων στοιχείων
- Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου (Α.Μ.Κ)
- Τα βραχυπρόθεσμα τραπεζικά δάνεια
- Οι πιστώσεις των προμηθευτών.

3.2.1.1.4 Δείκτες Κεφαλαιακής Διάρθρωσης

Οι δείκτες αυτοί παρουσιάζουν τον βαθμό χρηματοοικονομικής ανεξαρτησίας της επιχείρησης. Μετρούν, δηλαδή, τα κεφάλαια που έχουν εισφέρει οι μέτοχοι / εταίροι, σε σχέση με εκείνα που έχουν χορηγήσει οι δανειστές της. Οι κυριότεροι δείκτες αυτής της κατηγορίας είναι οι ακόλουθοι:

1. Δείκτης δανειακής επιβάρυνσης

$$\Delta\Delta\text{E} = \frac{\text{Σύνολο ξένων κεφαλαίων}}{\text{Σύνολο παθητικού}}$$

Γενικά οι τράπεζες προτιμούν χαμηλούς δείκτες δανειακής επιβάρυνσης, αφού όσο χαμηλότερος είναι ο δείκτης, τόσο μικρότερος είναι ο πιστωτικός κίνδυνος που αναλαμβάνουν.

2. Δείκτης ξένα προς ίδια κεφάλαια

$$\Delta\Xi\text{IK} = \frac{\text{Σύνολο ξένων κεφαλαίων}}{\text{Ίδια κεφάλαια}}$$

Εμφανίζει το βαθμό εξάρτησης μιας επιχείρησης από τους δανειστές της. Όσο πιο μεγάλος ο δείκτης, τόσο μικρότερη είναι η ασφάλεια των δανειστών.

3. Αριθμοδείκτης κάλυψης τόκων

$$\Delta\text{KT} = \frac{\text{Κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων}}{\text{Χρεωστικοί τόκοι}}$$

Ο δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών εξόδων δείχνει πόσες φορές οι χρεωστικοί τόκοι καλύπτονται από τα λειτουργικά αποτελέσματα μιας επιχείρησης. Μας

πληροφορεί για την επιβάρυνση που υφίστανται τα κέρδη από την πληρωμή των χρηματοοικονομικών εξόδων και του αντίκτυπου που θα είχε μία αύξηση των επιτοκίων στην ταμειακή ροή της. Η τιμή του δείκτη πρέπει να υπερβαίνει τη μονάδα, αφού κάθε μικρότερη τιμή σημαίνει ότι τα κέρδη δεν επαρκούν για την εξυπηρέτηση των τόκων των δανείων.

3.3 Ανάλυση ποιοτικών στοιχείων επιχειρήσεων και φορέων

Όπως προαναφέρθηκε, για την αντικειμενική και τεκμηριωμένη αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των επιχειρήσεων, είναι αναγκαία η διερεύνηση και ανάλυση των ποιοτικών στοιχείων των ιδίων και των φορέων τους.

Τα ειδικότερα στοιχεία που αξιολογούνται και συνεξετάζονται είναι ενδεικτικά τα εξής:

- Φερεγγυότητα και συναλλακτική συμπεριφορά

Η ύπαρξη δυσμενών στοιχείων σε βάρος των επιχειρήσεων ή των φορέων τους, η εμφάνιση ληξιπρόθεσμων οφειλών στην Τράπεζα ή σε τρίτους, καθώς και η ασυνέπεια σε αναλαμβανόμενες υποχρεώσεις αποτελούν στοιχεία, τα οποία, αναλόγως της βαρύτητας και του χρόνου εμφάνισής τους, επηρεάζουν αρνητικά την πιστοληπτική ικανότητα των επιχειρήσεων.

- Ικανότητα και εμπειρία φορέων

Η συγκρότηση της προσωπικότητας και οι επιχειρηματικές δεξιότητες των φορέων, καθώς και η γνώση και εμπειρία τους επί του αντικειμένου δραστηριότητας, συντελούν ενισχυτικά στην πιστοληπτική διαβάθμιση των επιχειρήσεων.

- Διοίκηση - Οργάνωση - Διάδοχος Κατάσταση

Η ορθολογική διάρθρωση και λειτουργία του διοικητικού σχήματος και των υπηρεσιών, η ύπαρξη προγραμματισμού και η χρησιμοποίηση σύγχρονων μεθόδων ανάπτυξης των δραστηριοτήτων αποτελούν ουσιαστικούς παράγοντες για την θετική και αποτελεσματική λειτουργία των επιχειρήσεων. Παράλληλα, η ύπαρξη διαδόχου κατάστασης διασφαλίζει και τη διαχρονική εξέλιξή τους.

- Στελέχωση και τεχνολογικό επίπεδο

Η επαρκής στελέχωση, η εξειδίκευση και η συνεχής επαγγελματική ενημέρωση του προσωπικού, σε συνδυασμό με την καταλληλότητα και τον εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού (ιδιαίτερος σε κλάδους αιχμής) ενισχύουν την ποιοτική και ποσοτική

απόδοση των επιχειρήσεων.

- Δεσμευτικές εξαρτήσεις επιχειρήσεων

Οι εξαρτήσεις επιχειρήσεων από μοναδικούς προμηθευτές ή πελάτες εμπεριέχουν κινδύνους που μπορεί να προκύψουν σε περίπτωση διακοπής των σχέσεων αυτών (κίνδυνος συγκέντρωσης¹³). Για τον λόγο αυτό, θα πρέπει να παρακολουθούνται στενά και να σταθμίζονται κατά την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων.

3.4 Αξιολόγηση κλάδου ή ειδικότερων συνθηκών αγοράς

Εκτός από την ανάλυση των ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων των επιχειρήσεων, για την ολοκληρωμένη αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητάς τους πρέπει να συνεκτιμώνται διάφορες παράμετροι που αφορούν το εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης όπως ο κλάδος δραστηριοποίησής της και οι προοπτικές εξέλιξής του. Εξετάζεται δηλαδή το κατά πόσο ο συγκεκριμένος κλάδος είναι κορεσμένος, εάν βρίσκεται σε παροδική ή μόνιμη κρίση και αν υπάρχει γενικότερη επάρκεια πρώτων υλών και εμπορευμάτων. Καίριο ζήτημα που πρέπει να εξετάζεται αποτελούν και οι σχετικές συνθήκες ανταγωνισμού και η ικανότητα αντιμετώπισής τους από την επιχείρηση. Οι ύπαρξη πολλών ανταγωνιστών και το σχετικό μερίδιο αγοράς που κατέχει η επιχείρηση είναι παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν άμεσα, θετικά ή αρνητικά, την πορεία των δραστηριοτήτων της. Τέλος, οι γενικότερες συνθήκες της αγοράς, αλλά και οι διεθνείς εξελίξεις που επηρεάζουν την πορεία και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων είναι παράγοντες που θα πρέπει να αξιολογούνται.

Η ανάλυση των συνθηκών αγοράς και των κλάδων πρέπει να είναι συνεχής και να πραγματοποιείται με τη συγκέντρωση, μελέτη και αξιολόγηση των πληροφοριακών, οικονομικών και στατιστικών στοιχείων που καλύπτουν τις προαναφερθέντες παραμέτρους.

¹³ (Βλ.Ορισμοί)

3.5 Προσδιορισμός πραγματικών αναγκών του πιστούχου

Ο προσδιορισμός των πραγματικών πιστωτικών αναγκών του πιστούχου αποτελεί βασική διαδικασία μέσω της οποίας επιτυγχάνεται η ορθολογική λειτουργία των πιστοδοτήσεων. Σχετικές παράμετροι που εξετάζονται αφορούν το ύψος, τον σκοπό, τη διάρκεια και τον τρόπο αποπληρωμής των πιστοδοτήσεων.

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητο να διαπιστώνονται επακριβώς οι πραγματικές ανάγκες της επιχείρησης και ο σκοπός της αιτούμενης πιστοδότησης (π.χ. χρηματοδότηση πωλήσεων, αποθεμάτων, πιστώσεων σε πελάτες, επενδύσεων, έκδοση Ε/Ε κ.λπ.), η ικανοποίηση της οποίας θα πρέπει να συμβάλλει στη δημιουργία ικανών εσόδων για την απρόσκοπτη αποπληρωμή των αναλαμβανόμενων υποχρεώσεων. Είναι προφανές πως πρέπει να αποφεύγονται χρηματοδοτήσεις για κάλυψη ζημιογόνων δραστηριοτήτων, επισφαλών απαιτήσεων και επενδύσεων αμφίβολης αποτελεσματικότητας.

Στις πιστοδοτήσεις βραχυπρόθεσμης διάρκειας αξιολογείται το συναλλακτικό κύκλωμα του πιστούχου και η ρευστότητά του, σε συνδυασμό με τα υφιστάμενα διαθέσιμα όρια πιστοδοτήσεων σε άλλες τράπεζες. Στις περιπτώσεις μέσο-μακροπρόθεσμων χρηματοδοτήσεων, θα πρέπει να διερευνώνται τα διαθέσιμα κεφάλαια των φορέων και η επάρκεια της αιτούμενης χρηματοδότησης για την πλήρη υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων.

Σε όλες τις περιπτώσεις πιστοδοτήσεων, οι όροι των σχετικών αποφάσεων θα πρέπει να είναι συμβατοί με τα χαρακτηριστικά της δραστηριότητας και τις ειδικότερες ανάγκες των πιστούχων, ώστε να περιορίζεται το ενδεχόμενο έκθεσης των πιστούχων και της εκάστοτε τράπεζας σε κινδύνους.

Για να ελαχιστοποιείται η πιθανότητα αθέτησης των υποχρεώσεων του αντισυμβαλλόμενου, η αποπληρωμή των πιστοδοτήσεων θα πρέπει να βασίζεται στις φυσιολογικές συνθήκες δραστηριότητας των επιχειρήσεων καθώς και στις υπάρχουσες ή στις μελλοντικές παραγωγικές και συναλλακτικές δυνατότητές τους. Βασική επιδίωξη θα πρέπει να αποτελεί η εξασφάλιση της αποπληρωμής των πιστοδοτήσεων να πραγματοποιείται από λειτουργικές πηγές και μόνο κατ' εξαίρεση και επικουρικά από μη λειτουργικές πηγές. Λειτουργικές είναι οι πηγές που προκύπτουν από την παραγωγική και συναλλακτική δραστηριότητα της επιχείρησης και μη λειτουργικές αυτές που προκύπτουν από πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων, έκτακτα και ανόργανα έσοδα, αναχρηματοδοτήσεις,

αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου και άλλες παρεμφερείς πράξεις.

4 ΠΣ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Μετά την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων, όπως προαναφέρθηκε, γίνεται η κατάταξή τους σε κατηγορίες πιστωτικού κινδύνου μέσω συστημάτων διαβάθμισης. Σκοπός των συστημάτων διαβάθμισης είναι πρωταρχικά η εκτίμηση του πιστωτικού κινδύνου, δηλαδή του ενδεχόμενου αθετήσεως των υποχρεώσεων προς την τράπεζα και των απωλειών που αυτό συνεπάγεται. Παρέχουν επίσης πληροφόρηση για την ικανότητα μιας επιχείρησης να πληρώνει σε τακτό χρονικό διάστημα κεφάλαιο και τόκο. Επιπλέον, η ταξινόμηση των πιστούχων της τράπεζας με τη χρήση συστημάτων διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου αποτελεί βασικό εργαλείο για:

- Τη λήψη απόφασης από τα αρμόδια εγκριτικά κλιμάκια για τη χορήγηση ή την ανανέωση ορίου πιστοδοτήσεων και την εφαρμογή της κατάλληλης τιμολογιακής πολιτικής (περιθώρια επιτοκίων κ.λπ.).
- Την πρόβλεψη της μελλοντικής συμπεριφοράς των πελατών που ανήκουν σε μία ομάδα με κοινά χαρακτηριστικά.
- Τον έγκαιρο εντοπισμό των προβληματικών πιστοδοτήσεων και την άμεση μεθόδευση των απαραίτητων ενεργειών για την ελαχιστοποίηση της ενδεχόμενης ζημίας για την τράπεζα.
- Την αξιολόγηση της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου της τράπεζας και του αναλαμβανόμενου από αυτή πιστωτικού κινδύνου.

4.1 Αρχιτεκτονική και Διαδικασίες ΠΣΔΠΚ

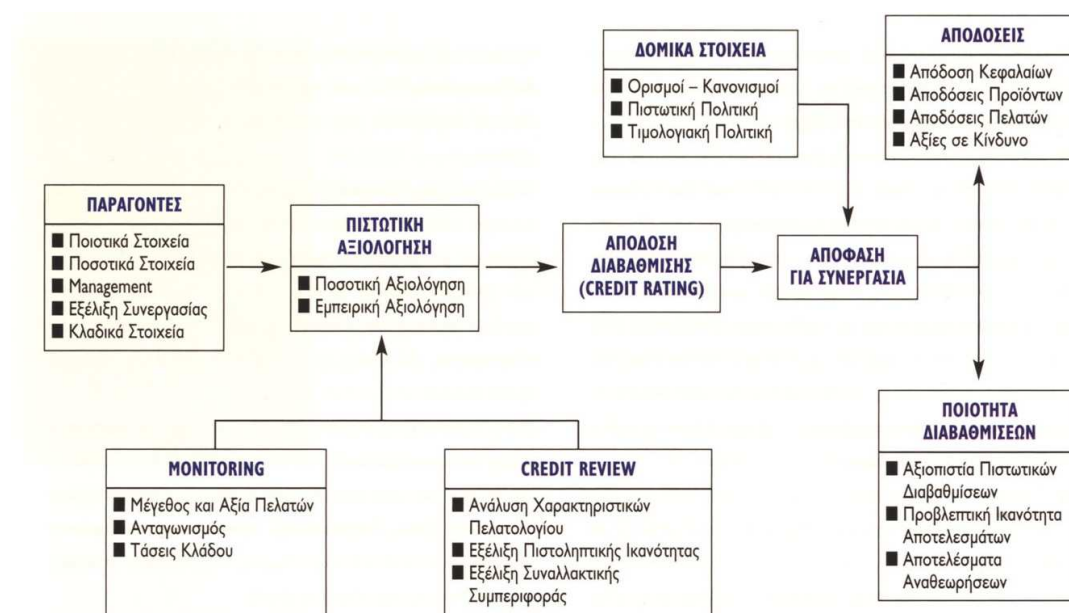
Στην ακόλουθη υποενότητα παρουσιάζεται η πρόταση της ICAP GROUP για το σύστημα μέτρησης και παρακολούθησης πιστωτικού κινδύνου. Επισημαίνουμε ωστόσο ότι ανάλογες υπηρεσίες και αξιόπιστες λύσεις παρέχονται και από άλλες εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην ελληνική αγορά, με προγράμματα λογισμικού ευρέως χρησιμοποιούμενα από ελληνικές τράπεζες καθώς και από τράπεζες του εξωτερικού. Επιλέχθηκε η συγκεκριμένη εταιρία λόγω του ότι έχει αναγνωριστεί αφενός από την τράπεζα της Ελλάδος ως Εξωτερικός Οργανισμός Πιστοληπτικών Αξιολογήσεων, στο πλαίσιο εφαρμογής των οδηγιών της Βασιλείας II και της E.E., και αφετέρου από την

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ως Αποδεκτή Πηγή Πιστοληπτικών Αξιολογήσεων για Ελληνικές Επιχειρήσεις στο πλαίσιο εφαρμογής του ευρωσυστήματος.

4.1.1 Διαδικασίες

Οι στόχοι των Οργανισμών είναι κυριότερα η υλοποίηση της επιχειρησιακής στρατηγικής, η αναγνώριση και αντιμετώπιση των πιστωτικών κινδύνων που αναλαμβάνονται, η διασφάλιση της πληρότητας, ενημερότητας και αξιοπιστίας των στοιχείων και πληροφοριών και, βέβαια, η συμμόρφωσή τους με το θεσμικό πλαίσιο. Οι διαδικασίες και οι λειτουργικότητες οι οποίες πρέπει να καλύπτονται από ένα σύστημα μέτρησης και διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου αποτυπώνονται στο παρακάτω διάγραμμα:¹⁴

Διάγραμμα

Πηγή: www.morax.gr

4.1.2 Αρχιτεκτονική

Για να είναι δυνατή η επιτυχημένη ροή των παραπάνω, η αρχιτεκτονική του συστήματος το οποίο θα αναπτυχθεί θα πρέπει να επιτρέπει την αμφίδρομη ανταλλαγή δεδομένων και να καλύπτει μια σειρά από:

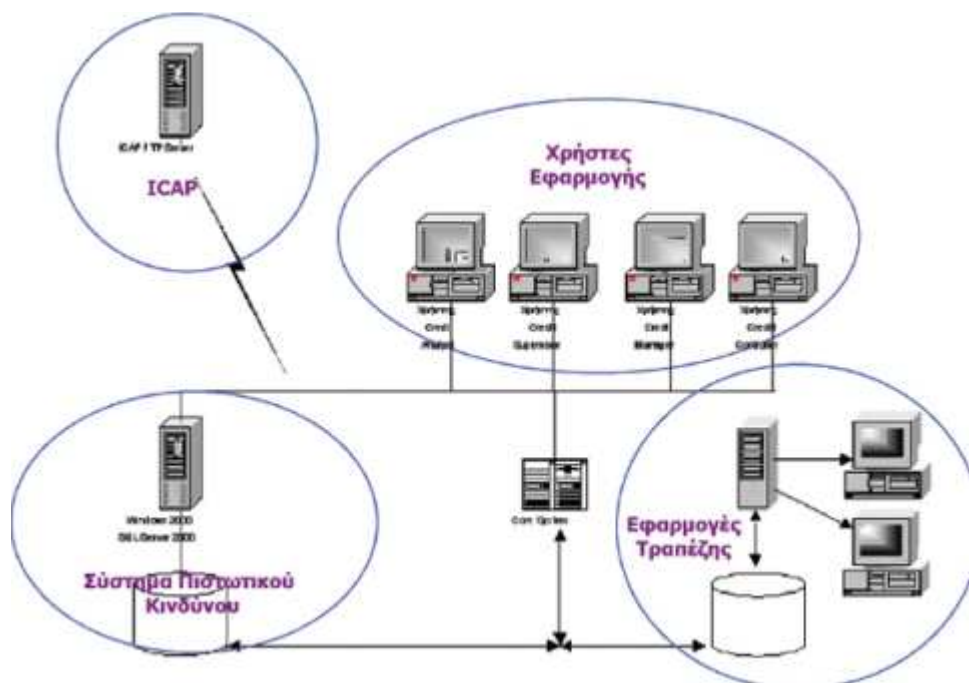
¹⁴ (Βλ. αναφορά 7)

α) Βασικές λειτουργικές απαιτήσεις (απαραίτητες για την υποστήριξη των καθημερινών διαδικασιών, των περιφερειακών εργασιών και της εύρυθμης διαχείρισης του συστήματος).

β) Μη λειτουργικές απαιτήσεις (κανόνες οι οποίοι θα πρέπει να υποστηρίζονται από το σύστημα, ώστε αυτό να είναι σε θέση να προσφέρει ασφάλεια, αξιοπιστία, απόδοση, επεκτασιμότητα, δυνατότητα κλιμάκωσης, ευχρηστία και οικονομία πόρων).¹⁵

Η λύση της ICAP ξεκινάει λαμβάνοντας υπόψη μια σειρά παραμέτρων αναγκαίων για την ικανοποίηση των προσδοκιών που τα Πιστωτικά Ιδρύματα έχουν από την ανάπτυξη ενός σχετικού συστήματος.

Εικόνα

Μέρος της αρχιτεκτονικής του συστήματος όπου παρατηρούνται οι διεπαφές με τους χρήστες, τις εφαρμογές της τράπεζας και την ICAP

Πηγή: www.morax.gr

Τα Τραπεζικά Ιδρύματα συνδέονται ηλεκτρονικά μέσω ειδικών εφαρμογών με τη Βάση Δεδομένων της ICAP. Τα στοιχεία τα οποία παρέχονται είναι:

- Αναλυτικά οικονομικά στοιχεία (πρωτότυποι δημοσιευμένοι ισολογισμοί, λογιστικές καταστάσεις, αριθμοδείκτες, ταμειακές ροές).

¹⁵ (Βλ. αναφορά 7)

- Εμπορικά στοιχεία (ομάδα δραστηριότητας, π.χ., NACE, ΣΤΑΚΟΔ, απασχολούμενο προσωπικό, εισαγωγές, εξαγωγές κ.ά.).
- Στοιχεία κλάδων.

Τα παραπάνω στοιχεία καλύπτουν τις ανάγκες πληροφόρησης ακόμη και για τις μικρού μεγέθους Ομόρρυθμες ή Ετερόρρυθμες εταιρείες, οι οποίες δε διαθέτουν οικονομικά, αλλά μόνο εμπορικά και ιστορικά στοιχεία για τη δραστηριότητά τους. Η υποδομή του συστήματος καλύπτει τις απαιτήσεις δημιουργίας ιστορικότητας, ώστε να επιτυγχάνονται η διαχρονική παρακολούθηση και αξιολόγηση της ακρίβειας των πιστωτικών διαβαθμίσεων (credit ratings), η ανάπτυξη πινάκων μετακίνησης των πιστωτικών διαβαθμίσεων (rating migration tables) καθώς και η εκτίμηση των αθροιστικών ποσοστών ασυνέπειας (cumulative default rates). Όλες οι πληροφορίες που έχουν συγκεντρωθεί, εμπλουτιστεί και επεξεργαστεί τροφοδοτούν εφαρμογές οι οποίες:

- Ομαδοποιούν τις επιχειρήσεις σε ζώνες πιστοληπτικής ικανότητας.
- Αποτυπώνουν προβλέψεις για την πιθανότητα εμφάνισης ασυνέπειας ανά ζώνη πιστοληπτικής ικανότητας.
- Εκτιμούν το δείκτη κινδύνου/απόδοσης ο οποίος προκύπτει από τις συνεργασίες αυτές.

Τα στοιχεία αυτά μπορούν να συνδυαστούν και με στοιχεία χρηματοδοτήσεων, όπως το ύψος χορηγήσεων, το υπόλοιπο προς εξόφληση, ο τύπος και η αξία εξασφάλισης. Με το συνδυασμό αυτό καθίσταται ευκολότερος ο υπολογισμός της αναμενόμενης ζημίας (LGD, EAD) αλλά και η σύνδεση της τιμολογιακής πολιτικής με την πιστοληπτική ικανότητα του πελάτη.

Συμπληρωματικά στα παραπάνω έχουν αναπτυχθεί μηχανισμοί οι οποίοι ενσωματώνουν τα δομικά στοιχεία των τραπεζών και υποστηρίζουν τα στελέχη σε κάθε φάση της διαδικασίας χορηγήσεων από την αποτύπωση του αιτήματος του πελάτη μέχρι και την απόφαση για χρηματοδότηση, καλύπτοντας όλα τα εγκριτικά κλιμάκια.

4.2 Χρησιμοποιούμενα μοντέλα

Κάθε τράπεζα έχει τη δυνατότητα να επιλέξει εάν θα αναπτύξει η ίδια το σύστημα ΔΠΚ ή θα επιλέξει κάποιο από τα εμπορικά διαθέσιμα. Σε κάθε περίπτωση,

θα πρέπει να γίνει λεπτομερής έλεγχος για την ύπαρξη λαθών στο σύστημα προτού αυτό τεθεί σε εφαρμογή.

Ένα μοντέλο διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου αποτελείται από τρία βασικά μέρη: το κομμάτι της εισόδου των πληροφοριών, το οποίο εισάγει δεδομένα στο μοντέλο, το κομμάτι της επεξεργασίας, που περιέχει το θεωρητικό μοντέλο και μετασχηματίζει τα δεδομένα εισόδου σε υπολογισμούς μέσω του κώδικα, και το κομμάτι των αναφορών, το οποίο μεταφράζει τους μαθηματικούς υπολογισμούς σε χρήσιμη πληροφορία.¹⁶

Τα δεδομένα εισόδου μπορεί να προέρχονται από εσωτερικές ή και εξωτερικές πηγές. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι ακριβή και να υπάρχει επαρκής τεκμηρίωση για αυτά στο φάκελο κάθε πιστούχου.

Το επεξεργαστικό κομμάτι του μοντέλου αποτελείται από τον κώδικα προγραμματισμού και από τα θεωρητικά μοντέλα που χρησιμοποιεί ο κώδικας. Όλες οι θεωρίες αποτελούν υπεραπλουστεύσεις τις πραγματικότητας και συνεπώς, είναι θέμα πολιτικής της κάθε τράπεζας το ποιές από αυτές θα συμπεριληφθούν εντέλει στο μοντέλο.¹⁷

Όσο αφορά το σκέλος των αναφορών πρέπει να σημειωθεί ότι είναι σημαντικό οι αναφορές που παράγονται να είναι σε κατανοητή μορφή και οι λήπτες των αποφάσεων πρέπει να είναι σε θέση να ερμηνεύσουν τα αποτελέσματα αυτών και να κατανοούν τους περιορισμούς τους. Ενδεικτικά αναφέρουμε είδη αναφορών που παρέχουν χρήσιμη πληροφόρηση.

- Όγκος των πιστούχων που άλλαξαν παραπάνω από μία κατηγορίες
- Χρονικό διάστημα που οι πιστούχοι παραμένουν σε μία κατηγορία
- Πόσο συχνά υπάρχουν αλλαγές στις κατηγορίες
- Ποσοστά καθυστέρησης ανά κατηγορία
- Αναλογία αναβαθμισμένων πιστούχων προς υποβαθμισμένους πιστούχους
- Αλλαγές στη διαβάθμιση ανά κατηγορία επιχειρήσεων, υπάλληλο και τοποθεσία

Τα περισσότερα εμπορικά μοντέλα επιχειρούν να υπολογίσουν την πιθανότητα εμφάνισης καθυστέρησης του πιστούχου στους επόμενους δώδεκα μήνες (probability of default -PD) και με βάση αυτό τον κατατάσσουν στην αντίστοιχη κλίμακα διαβάθμισης. Γενικά, μόνο τα εξελεγμένα μοντέλα συνυπολογίζουν τις

¹⁶ (Βλ.αναφορά 13)

¹⁷ (Βλ.αναφορά 13)

εγγυήσεις και τα ενέχυρα που πιθανόν να έχουν ληφθεί και τα οποία μετριάζουν την επίδραση της μη συμμόρφωσης του πιστούχου.¹⁸

Τα περισσότερα μοντέλα που χρησιμοποιούνται είναι είτε στατιστικά μοντέλα είτε έμπειρα συστήματα. Τα στατιστικά συστήματα στηρίζονται σε ποσοτικούς παράγοντες, τα οικονομικά κριτήρια του πιστούχου δηλαδή, οι οποίοι συνεισφέρουν στην εκτίμηση ενός αναμενόμενου PD το οποίο σταθμίζεται με διαφορετικούς συντελεστές βαρύτητας για κάθε κλίμακα για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων (βλ.σ.14 παρ.2). Τα έμπειρα συστήματα επιχειρούν να «αντιγράψουν» τη διαδικασία λήψης αποφάσεων ενός αναλυτή πιστωτικού κινδύνου.

Ένα από τα μεγαλύτερα εμπόδια για την ανάπτυξη εμπορικών μοντέλων διαβάθμισης πιστωτικών κινδύνων ήταν η έλλειψη δεδομένων. Μέχρι πρόσφατα, οι περισσότερες τράπεζες δεν διατηρούσαν τα δεδομένα του χαρτοφυλακίου των εμπορικών δανείων που είναι αναγκαία για την δημιουργία στατιστικής ανάλυσης για τη μοντελοποίηση. Όμως, μετά τα πιστωτικά γεγονότα στα τέλη της δεκαετίας του '80 και τις αρχές του '90, οι τράπεζες ξεκίνησαν να αναπτύσσουν αυτές τις βάσεις δεδομένων. Όπως όλα τα μοντέλα, έτσι και τα ΣΔΠΚ πρέπει να αξιολογούνται προσεκτικά και περιοδικά να ελέγχονται. Έως ότου οι τράπεζες αποκτήσουν περισσότερη εμπειρία σε αυτά τα συστήματα σε ένα εύρος συνθηκών αγοράς, θα πρέπει να τα χρησιμοποιούν ως συμπλήρωμα για παραδοσιακά εργαλεία διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου όπως η χρηματοοικονομική ανάλυση.¹⁹

4.3 Κλίμακες διαβάθμισης

Ο αριθμός των κατηγοριών στις εσωτερικές κλίμακες διαβάθμισης ποικίλλει, ωστόσο οι μεγαλύτερες τράπεζες στις Ηνωμένες Πολιτείες διαθέτουν, κατά μέσο όρο έξι κατηγορίες σε κάθε κλίμακα²⁰ καθώς και τέσσερις κατηγορίες για την «προβληματική» ζώνη υψηλού κινδύνου και τα δάνεια σε οριστική καθυστέρηση. Η κλίμακα των διαβαθμίσεων πρέπει ουσιαστικά να αντανakλά την πολυπλοκότητα των δανειακών δραστηριοτήτων της τράπεζας και το γενικότερο επίπεδο κινδύνου που εμπεριέχεται σε αυτές τις δραστηριότητες.²¹

¹⁸ (Βλ.αναφορά 14)

¹⁹(Βλ.αναφορά 14)

²⁰ (Βλ.αναφορά 15)

²¹ (Βλ.αναφορά 14)

Ωστόσο, τα εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης με πολλαπλές κατηγορίες ανά κλίμακα αποδεικνύονται πιο δαπανηρά στη λειτουργία τους εξαιτίας των επιπλέον εργασιών που απαιτούνται για το διαχωρισμό σε πιο «εκλεπτυσμένες» βαθμίδες κινδύνου.²² Λόγω της ακρίβειας των στοιχείων που παρέχουν είναι ιδιαίτερα χρήσιμα κατά τη δημιουργία και επεξεργασία αναλυτικών αναφορών και για το λόγο αυτό προτιμώνται από μεγάλες τράπεζες που χρησιμοποιούν τα στοιχεία αυτά και σε άλλους τομείς πέραν της εσωτερικής πληροφόρησης και παρακολούθησης όπως, για τοποθετήσεις κεφαλαίου, δημιουργία μοντέλων τιμολόγησης κ.α.

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθεται η κλίμακα διαβάθμισης που χρησιμοποιείται από τις μεγαλύτερες τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Ελληνική αγορά καθώς και επεξηγήσεις των ζωνών κινδύνου. Για κάθε μία από αυτές εφαρμόζεται ανάλογη πιστοδοτική και τιμολογιακή πολιτική, ανάλογη με τις επιδιώξεις και κατευθυντήριες γραμμές της κάθε τράπεζας. Η διευρυμένη κλίμακα αφορά πιστούχους που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας και η περιορισμένη αυτούς που τηρούν βιβλία Α' και Β' κατηγορίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι με την πάροδο των ετών οι τράπεζες διαμόρφωσαν σταδιακά την κλίμακα διαβάθμισής τους σε αυτό το επίπεδο κατηγοριών, έτσι ώστε να συμβαδίζει με τις επιταγές του συμφώνου της Βασιλείας και να παρέχει πληρέστερη πληροφόρηση για το χαρτοφυλάκιο των πιστοδοτήσεών τους. Όπως προαναφέρθηκε, τόσο το σύστημα διαβάθμισης αυτό καθεαυτό όσο και η χρησιμοποιούμενη κλίμακα διαβάθμισης εξαρτώνται από πολλούς παράγοντες που αφορούν την κάθε τράπεζα και τις δραστηριότητές της. Συνεπώς, μικρές διαφοροποιήσεις μεταξύ τραπεζών είναι αναμενόμενες.

Πίνακας

Κλίμακα διαβάθμισης		Ζώνες ΠΚ
Διευρυμένη	Περιορισμένη	
ΑΑ / Α+ / Α / Α- / ΒΒ+	ΑΑ / Α	Χαμηλού
ΒΒ / ΒΒ- / Β+	ΒΒ	Μέσου
Β / Β-	Β	Αποδεκτού
ΓΓ+ / ΓΓ	ΓΓ	Υπό παρακολούθηση
ΓΓ- / Γ	Γ	Υψηλού
Δ0 / Δ1 / Ε	Δ0 / Δ1 / Ε	Οριστική καθυστέρηση

²² (Βλ. αναφορά 10)

• Ζώνη χαμηλού κινδύνου

Πιστούχοι με πολύ καλή πιστοληπτική ικανότητα, οι οποίοι παρουσιάζουν, για τους επόμενους 12 μήνες, εξαιρετικά χαμηλό ενδεχόμενο μη συνεπούς αποπληρωμής των υποχρεώσεών τους. Η Τράπεζα επιδιώκει τη διεύρυνση της πιστοδοτικής συνεργασίας με ή χωρίς εξασφαλίσεις και τη διενέργεια παράλληλων εργασιών. Τιμολογιακή πολιτική: ιδιαιτέρως ανταγωνιστική.

• Ζώνη μέσου κινδύνου

Πιστούχοι με καλή πιστοληπτική ικανότητα, οι οποίοι παρουσιάζουν, για τους επόμενους 12 μήνες, χαμηλό ενδεχόμενο μη συνεπούς αποπληρωμής των υποχρεώσεών τους. Εξετάζεται η δυνατότητα διεύρυνσεως της πιστοδοτικής συνεργασίας καθώς και η λήψη τυχόν αναγκαίων εξασφαλίσεων. Επιδιώκεται η διενέργεια παράλληλων εργασιών. Τιμολογιακή πολιτική: ανταγωνιστική.

• Ζώνη αποδεκτού κινδύνου

Πιστούχοι με σχετικά καλή πιστοληπτική ικανότητα, οι οποίοι παρουσιάζουν, για τους επόμενους 12 μήνες, το ενδεχόμενο μη συνεπούς αποπληρωμής των υποχρεώσεών τους. Διενεργούνται πιστοδοτήσεις σε λογικά επίπεδα, με ικανοποιητικά ποσοστά εξασφαλίσεων. Επιδιώκεται η διενέργεια παράλληλων εργασιών. Τιμολογιακή πολιτική: ανάλογη προς τον όγκο των εργασιών.

• Ζώνη υπό παρακολούθησης

Πιστούχοι με μέτρια πιστοληπτική ικανότητα, οι οποίοι παρουσιάζουν, για τους επόμενους 12 μήνες, αυξημένο ενδεχόμενο μη συνεπούς αποπληρωμής των υποχρεώσεών τους. Ακολουθείται συντηρητική πιστοδοτική πολιτική, με υψηλά ποσοστά εξασφαλίσεων. Απαιτείται στενή παρακολούθηση της τηρήσεως των όρων συνεργασίας. Τιμολογιακή πολιτική: ανάλογη του αναλαμβανόμενου πιστωτικού κινδύνου.

• Ζώνη υψηλού κινδύνου

Πιστούχοι με κακή πιστοληπτική ικανότητα, οι οποίοι παρουσιάζουν υψηλό ενδεχόμενο μη συνεπούς αποπληρωμής των υποχρεώσεών τους. Λαμβάνεται μέριμνα για τον περιορισμό των υφιστάμενων πιστοδοτήσεων και τη λήψη πρόσθετων εξασφαλίσεων. Αποφεύγονται οι πιστοδοτήσεις σε νέους πελάτες της κατηγορίας αυτής. Τιμολογιακή πολιτική: ανάλογη του αυξημένου πιστωτικού κινδύνου.

- Οριστική καθυστέρηση

Δ0: Καθυστερήσεις > 90 ημέρες.

Επιδιώκεται η επίτευξη σύντομου διακανονισμού του ληξιπρόθεσμου τμήματος της οφειλής ή ρύθμιση της συνολικής οφειλής με τη λήψη πρόσθετων εξασφαλίσεων. Σε αντίθετη περίπτωση αποφασίζεται η καταγγελία της σύμβασης και η λήψη δικαστικών μέτρων.

Δ1: Καταγγελία σύμβασης, κλείσιμο λογαριασμών και λήψη δικαστικών/αναγκαστικών μέτρων για την εξασφάλιση και ρευστοποίηση της απαίτησης.

Ε: Στροφή σε επισφάλεια, μετά την εξάντληση των δικαστικών/ αναγκαστικών μέτρων.

Για τη ζώνη χαμηλού κινδύνου απαιτείται επανέλεγχος της διαβάθμισης κάθε δώδεκα με δεκαοχτώ μήνες, για τις ζώνες μέσου και αποδεκτού κινδύνου κάθε 12 μήνες υποχρεωτικά και για τη ζώνη υψηλού κινδύνου καθώς και για τους υπό παρακολούθηση πιστούχους η διαβάθμιση πρέπει να επανεξετάζεται κάθε έξι μήνες κατ' ελάχιστο.

4.4 Οθόνες συστήματος

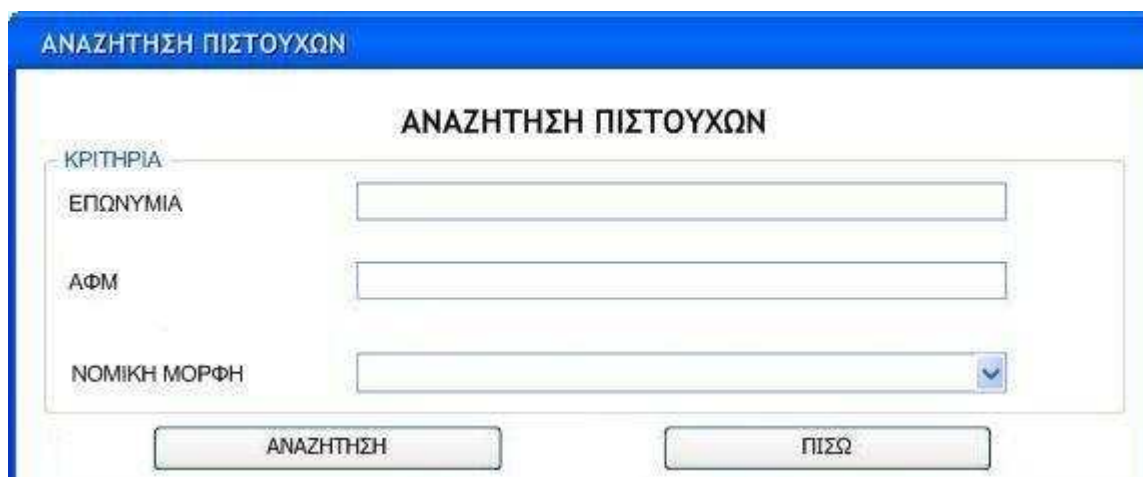
Κατά την είσοδο του εξουσιοδοτημένου χρήστη στο σύστημα η αρχική οθόνη με το μενού που διαθέτει του παρέχει τη δυνατότητα πλοήγησης στους πιστούχους για αναζήτηση πιστούχων, στις καθυστερήσεις για παρακολούθηση και έλεγχο των καθυστερημένων οφειλών και στα reports παρέχονται όπως προαναφέραμε αναφορές για διάφορα μεγέθη. Με το πλήκτρο της βοήθειας ο χρήστης αναζητά απαντήσεις σε ερωτήματα που πιθανόν να προκύψουν κατά την χρήση του συστήματος. Τέλος, με το πλήκτρο έξοδος ο χρήστης αποσυνδέεται από την εφαρμογή. Για να διευκολύνεται η περιήγηση του χρήστη και η ροή των εργασιών του, η παρακάτω οθόνη του κεντρικού μενού βρίσκεται πάντα στην οθόνη του χρήστη χωρίς να επικαλύπτεται από τις οποιεσδήποτε άλλες εργασίες εκτελεί κατά την παραμονή του στο σύστημα και τις αντίστοιχες οθόνες τους που εμφανίζονται.

Οθόνη κεντρικού μενού

Όταν ο χρήστης επιλέξει το μενού πιστούχοι εμφανίζεται η οθόνη που ακολουθεί .

Οθόνη αναζήτησης

The image shows a search interface with a blue header bar containing the text "ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΠΙΣΤΟΥΧΩΝ". Below the header, there is a title "ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΠΙΣΤΟΥΧΩΝ" and a section labeled "ΚΡΙΤΗΡΙΑ". This section contains three input fields: "ΕΠΩΝΥΜΙΑ" (text input), "ΑΦΜ" (text input), and "ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ" (dropdown menu). Below the input fields, there are two buttons: "ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ" and "ΠΙΣΩ".

Σε αυτή την οθόνη μπορεί να πραγματοποιήσει αναζήτηση με περισσότερα του ενός κριτήρια. Με το πλήκτρο αναζήτηση εμφανίζονται τα αποτελέσματα με βάση τα κριτήρια που έδωσε. Για τον περιορισμό των αποτελεσμάτων ενδείκνυται η εισαγωγή του ΑΦΜ ως κύριο κριτήριο.

Σε περίπτωση που η αναζήτηση ολοκληρωθεί έχοντας εντοπίσει τον πιστούχο, η ακόλουθη εικόνα εμφανίζεται με τα πεδία συμπληρωμένα με τα στοιχεία του πιστούχου.

Οθόνη αποτελεσμάτων αναζήτησης

ΚΩΔ. ΠΕΛΑΤΗ	ΕΤΑΙΡΙΑ	ΑΦΜ	ΑΝΤΙΚ. ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΥΣΜΕΝΗ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΕΞΟΔΟΣ

Κωδ. Πελάτη: είναι ο κωδικός του πελάτη στο κύριο πελατοκεντρικό σύστημα της τράπεζας, αριθμητικό πεδίο.

Εταιρία: αναγράφεται η επωνυμία της επιχείρησης

ΑΦΜ: ο αριθμός φορολογικού μητρώου της εταιρίας

Αντικείμενο εργασιών: το αντικείμενο στο οποίο δραστηριοποιείται η επιχείρηση. Επιλέγοντας την εγγραφή εμφανίζεται το μενού των λειτουργιών. Με το πλήκτρο

Διαβάθμιση μικρών επιχειρήσεων: προχωράμε στην οθόνη συμπλήρωσης στοιχείων, το πρώτο βήμα της διαβάθμισης, το οποίο θα εξετάσουμε στη συνέχεια.

Ιστορικό εταιρίας: εμφανίζεται το ιστορικό διαβαθμίσεων της εταιρίας.

Δυσμενή στοιχεία: μεταφέρει τον χρήστη στα δυσμενή στοιχεία της διαβαθμισμένης εταιρίας.

Ποιοτικά στοιχεία: μεταφέρει τον χρήστη στα ποιοτικά στοιχεία της διαβαθμισμένης εταιρίας.

Πρέπει να γίνει προσεκτική καταχώρηση του κλάδου Οικονομικής Δραστηριότητας της επιχείρησης βάσει των σχετικών νομιμοποιητικών εγγράφων, καταστατικών κλπ. στο κεντρικό πελατοκεντρικό σύστημα και στη συνέχεια πραγματοποιείται εκτίμηση του ανταγωνισμού βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών σε σχέση με τον αριθμό και την δυναμικότητα των εταιριών του κλάδου οικονομικής δραστηριοποίησης που συμμετέχει η εν λόγω επιχείρηση, της ποιότητας των προσφερομένων προϊόντων και υπηρεσιών, υπό το πρίσμα πάντα των γεωγραφικών/τοπικών ιδιαιτεροτήτων και των

γενικότερων οικονομικών εξελίξεων. Τα στοιχεία αυτά συνήθως αντλούνται από εξωτερικές πηγές πληροφόρησης.

4.4.1 Οικονομικά στοιχεία επιχείρησης

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΕΤΟΣ	ΜΗΝΕΣ	ΠΩΛΗΣΕΙΣ

ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

ΑΠΟΔΟΧΗ

ΠΙΣΩ

Κύκλος εργασιών: Τα στοιχεία των πωλήσεων θα πρέπει να αφορούν σε πρόσφατες συνεχόμενες και κλεισμένες οικονομικές χρήσεις. Οι οικονομικές χρήσεις θα πρέπει να καταχωρούνται από την πιο πρόσφατη προς την παλαιότερη. Στην περίπτωση νεοσύστατης εταιρείας επιτρέπεται η εισαγωγή υποδωδεκάμηνης ή υπερδωδεκάμηνης χρήσης ως αρχικής οικονομικής χρήσης μόνο εφόσον είναι κλεισμένη και υπάρχουν τα αντίστοιχα οικονομικά στοιχεία. Σε αντίθετη περίπτωση (ύπαρξη αρχικής οικονομικής χρήσης μη κλεισμένης), τα πεδία του «Κύκλου Εργασιών» πρέπει να παραμένουν κενά. Η καταχώρηση μηδενικών πωλήσεων στον «Κύκλο Εργασιών» συνεπάγεται ύπαρξη οικονομικής χρήσης για την εν λόγω επιχείρηση με αδυναμία πραγματοποίησης πωλήσεων.

Τραπεζικός δανεισμός: Απαιτείται προσεκτική καταγραφή και ορθή καταχώρηση του συγκεκριμένου πεδίου βάση της παρεχόμενης πληροφορίας από τα συστήματα χορηγήσεων της τράπεζας καθώς επίσης και της διαθέσιμης πληροφορίας από σχετικά έντυπα, κατάλληλα υπογεγραμμένα, που προσκομίζει η υπό ανάλυση επιχείρηση αναφορικά με υποχρεώσεις της προς άλλους τραπεζικούς οργανισμούς. Αναφέρεται στο σύνολο των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων της επιχείρησης προς τραπεζικά ιδρύματα. Ο δανεισμός πρέπει να υπολογίζεται κατά

την ημερομηνία αξιολόγησης της επιχείρησης. Ως συνολικός δανεισμός νοείται το σύνολο των ανειλημμένων υποχρεώσεων, τις οποίες η επιχείρηση καλείται είτε βραχυπρόθεσμα είτε μακροπρόθεσμα να καλύψει μέσω των ταμειακών της ροών.

4.4.2 Ποιοτικά στοιχεία επιχείρησης

Οθόνη διαβάθμισης

Διαβάθμιση Α-Β Κατηγορίας

ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ Α-Β ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ

ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ

ΑΦΜ

ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΠΕΛΑΤΕΙΑΣ

ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΖΗΜΙΕΣ

ΑΝΩΜΑΛΗ ΚΙΝΗΣΗ ΛΟΓ. ΟΦΕΩΣ

ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΤΟΚΩΝ

ΕΞΑΓΩΓΕΣ

ΔΥΣΜΕΝΗ Από ΕΕΕΕ/ΜΜ/ΗΗ μέχρι

Από ΕΕΕΕ/ΜΜ/ΗΗ μέχρι ΕΕΕΕ/ΜΜ/ΗΗ

Από ΕΕΕΕ/ΜΜ/ΗΗ μέχρι ΕΕΕΕ/ΜΜ/ΗΗ

ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ

ΠΙΣΤΩΤ. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΠΙΧ.

ΚΑΤΑΛ. ΚΤΗΡΙΩΝ & ΕΞΟΠ.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΦΟΡΕΙΣ

ΕΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΡΟΣΩΠ. ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ (ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΔΑΝ.)

ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΣΤΟΡ. ΦΟΡΕΩΝ

ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΣΤΕΛΕΧΩΝ

ΑΠΟΔΟΧΗ

ΠΙΣΩ

Συγκέντρωση πελατείας: Αποτυπώνεται ο βαθμός συγκέντρωσης του κύριου όγκου των πωλήσεων της επιχείρησης σε συγκεκριμένο αριθμό πελατών. Έχει παρατηρηθεί

σημαντικός κίνδυνος καθυστερήσεων σε επιχειρήσεις που εξαρτούν το μεγαλύτερο μέρος των πωλήσεων τους από περιορισμένο αριθμό πελατών.

Πρόσφατες ζημιές: Η σχετική ένδειξη συμπληρώνεται με βάση πληροφορίες για ζημιές που οφείλονται σε γεγονότα μη συσχετιζόμενα με τη λειτουργία του πελάτη (φυσικές καταστροφές, πυρκαγιές κτλ) και αιτήσεις για επιδοτούμενα δάνεια λόγω πρόσφατων ζημιών.

Ανώμαλη κίνηση λογ/μων όψεως: Ανώμαλη κίνηση του λογαριασμού θεωρείται όταν συντρέχουν οι κάτωθι προϋποθέσεις

- Μεγάλες διακυμάνσεις ποσών που αφορούν στις τελευταίες κινήσεις των λογαριασμών όψεως, σε σχέση με τα συνήθη μέσα υπόλοιπα τους.
- Μηνύματα του συστήματος χρηματοδοτήσεων της τράπεζας για ανεπαρκές υπόλοιπο λογαριασμού όψεως.
- Μηνύματα του συστήματος χρηματοδοτήσεων της τράπεζας για επιταγές προς σφράγιση.
- Ύπαρξη χρεωστικών υπολοίπων σε λογαριασμούς χωρίς δυνατότητα υπεραναλήψεως.
- Μη τακτική ανακύκλωση χρεωστικού υπολοίπου σε λογαριασμούς με δυνατότητα υπεραναλήψεως.

Αδυναμία πληρωμής τόκων: Αναφέρεται στην ικανότητα της επιχείρησης να αποπληρώνει τις υποχρεώσεις της αναφορικά με την καταβολή τόκων.

Εξαγωγές: Αναφέρεται σε πιθανή δραστηριοποίηση της επιχείρησης σε χώρες του εξωτερικού, μέσω διανομής των προϊόντων της σε αυτές.

Δυσμενή: Θα πρέπει να πραγματοποιείται λεπτομερής έλεγχος για την ύπαρξη δυσμενών στοιχείων στον ΤΕΙΡΕΣΙΑ κατά την ημερομηνία της αξιολόγησης της επιχείρησης. Δεν πρέπει να γίνεται διαχωρισμός στο είδος των δυσμενών αφού ανεξάρτητα από τη μορφή τους απεικονίζουν έλλειψη ρευστότητας τουλάχιστον ισόποση με το δυσμενές.

Καθυστερήσεις: Το συγκεκριμένο πεδίο αποτυπώνει το σύνολο των καθυστερημένων υπολοίπων όλων των τηρούμενων επιχειρηματικών δανείων της επιχείρησης προς την τράπεζα που αξιολογεί την επιχείρηση και αντλεί αυτόματα την σχετική πληροφορία από τα συστήματα χορηγήσεων.

Πιστωτικό ιστορικό επιχείρησης: Ο συγκεκριμένος δείκτης καταγράφει την ομαλότητα αποπληρωμής των υποχρεώσεων της επιχείρησης.

Καταλληλότητα κτιρίων και εξοπλισμού: Παρατίθεται η εκτίμηση του λειτουργού της τράπεζας σε σχέση με την λειτουργική κατάσταση των χρησιμοποιούμενων κτιρίων και του παραγωγικού εξοπλισμού της επιχείρησης.

4.4.2.1 Διοίκηση-Φορείς

Έτη συνεργασίας: Αναφέρεται στα έτη συνεργασίας της επιχείρησης με την τράπεζα. Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η εξατομικευμένη συνεργασία των φορέων της επιχείρησης με την τράπεζα.

Προσ. περιουσία σε σχέση με το δανεισμό: Η ύπαρξη προσωπικής περιουσίας αποτελεί ένδειξη διαθεσιμότητας κεφαλαίων που θα μπορούσαν να καλύψουν προβλήματα ρευστότητας της επιχείρησης. Το γεγονός αυτό είναι εντονότερο στις ατομικές και προσωπικές επιχειρήσεις όπου οι φορείς ευθύνονται έναντι των πιστωτών με την προσωπική τους περιουσία.

Πιστωτικό ιστορικό φορέων: Πληροφορίες αναφορικά με την συναλλακτική συμπεριφορά των φορέων της επιχείρησης αποτελούν σαφή ένδειξη για τη μελλοντική συνέπεια της.

Διάδοχος κατάσταση: Παρατίθεται η εκτίμηση του αναλυτή της τράπεζας σε σχέση με την προοπτική συνέχισης της επαγγελματικής δραστηριότητας της εταιρείας.

Ικανότητες στελεχών: Παρατίθεται η γενική εκτίμηση του αναλυτή της τράπεζας σχετικά με τις διοικητικές ικανότητες των στελεχών του πελάτη.

4.5 Παραδείγματα διαβαθμίσεων

Παρακάτω παραθέτουμε τις διαβαθμίσεις δύο επιχειρήσεων με διαφορετικό κύκλο εργασιών και κατηγορία βιβλίων. Τα υπό εξέταση στοιχεία, τόσο οικονομικά όσο και ποιοτικά, αυξάνονται ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης. Για μικρές επιχειρήσεις εξετάζονται, από πλευράς οικονομικών στοιχείων, οι πωλήσεις των τριών τελευταίων ετών και η εισαγωγή των δεδομένων γίνεται από τα κατά τόπους καταστήματα ενώ για τις μεγαλύτερου μεγέθους επιχειρήσεις απαιτείται η εισαγωγή

όλων των δημοσιευμένων καταστάσεων και εξετάζονται και άλλοι, επιπλέον από τους προαναφερθέντες, αριθμοδείκτες. Η παρακολούθηση αυτών γίνεται συνήθως από κεντρικές μονάδες ή επιχειρηματικά κέντρα για την καλύτερη επεξεργασία των δεδομένων. Η παρακολούθηση και διαβάθμιση επιχειρήσεων που έχουν όρια που ξεπερνούν τα 5 εκ.€ και τηρούν βιβλία Γ΄ κατηγορίας, βάσει Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, γίνεται μέσω πληροφοριακών συστημάτων που κάνουν χρήση εξελιγμένων μοντέλων διαβάθμισης και ελέγχου των διαφόρων μεγεθών. Η φιλοσοφία λειτουργίας τους ωστόσο δεν παρεκκλίνει από αυτή του συστήματος διαβάθμισης επιχειρήσεων με μικρότερα όρια που παρουσιάστηκε παραπάνω. Η διαβάθμιση των εταιριών παράγεται αυτόματα από το πληροφοριακό σύστημα μετά την εισαγωγή των απαιτούμενων στοιχείων από τον αρμόδιο λειτουργό.

ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΜΕ ΒΙΒΛΙΑ Β΄ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ(ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ ΓΓ)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

<u>ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ</u>	<u>ΕΤΟΣ</u>	<u>ΜΗΝΕΣ</u>	<u>ΠΩΛΗΣΕΙΣ</u>
	2008	12	546.600
	2007	12	662.822
<u>ΤΡΑΠ.ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ</u>	380.149		

ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

<u>ΕΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ</u>	29
<u>ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΠΕΛΑΤΕΙΑΣ</u>	ΜΕΣΗ
<u>ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΖΗΜΙΕΣ</u>	ΟΧΙ
<u>ΑΝΩΜΑΛΗ ΚΙΝΗΣΗ ΛΟΓ.ΟΨΕΩΣ</u>	ΟΧΙ
<u>ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΤΟΚΩΝ</u>	ΟΧΙ
<u>ΚΑΤΑΛ.ΚΤΙΡΙΩΝ&ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ</u>	ΕΠΑΡΚΗΣ
<u>ΕΞΑΓΩΓΕΣ</u>	ΟΧΙ
<u>ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ</u>	0
<u>ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΠΙΧ/ΣΗΣ</u>	ΑΡΙΣΤΟ
<u>ΔΥΣΜΕΝΗ</u>	0

ΔΙΟΙΚΗΣΗ-ΦΟΡΕΙΣ

<u>ΕΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ</u>	11
<u>ΠΡΟΣ.ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ</u>	ΜΙΚΡΗ
<u>ΠΙΣΤ.ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΦΟΡΕΩΝ</u>	ΑΡΙΣΤΟ
<u>ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ</u>	ΕΠΑΡΚΗΣ
<u>ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΣΤΕΛΕΧΩΝ</u>	ΕΠΑΡΚΕΙΣ

ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΜΕ ΒΙΒΛΙΑ Γ' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ(ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ Β-)**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ**

<u>ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ</u>			
<u>ΕΤΗ</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>	<u>2006</u>
<u>ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ</u>			
<u>Α.ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ</u>	0	0	0
<u>Β.ΕΞΟΔΑ ΕΓΚ/ΣΗΣ</u>	0	0	0
<u>Γ.ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ</u>	212.275	198.495	198.234
<u>Ι.Ασώματες ακινητοποιήσεις</u>	0	0	0
<u>ΙΙ.Ενσώματες ακινητοποιήσεις</u>	212.275	198.495	198.234
<u>ΜΕΙΟΝ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ</u>	179.343	169.612	166.007
<u>ΚΑΘΑΡΟ ΠΑΓΙΟ</u>	32.931	28.882	32.227
<u>ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ</u>	0	0	0
<u>Δ.ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ(ΣΥΝΟΛΟ)</u>	825.628	629.928	562.110
<u>Ι.Αποθέματα</u>	22.392	32.975	29.716
<u>ΙΙ.Απαιτήσεις</u>	765.649	553.626	498.460
<u>ΙΙΙ.Χρεώστες διάφοροι</u>	7.366	19.169	18.920
<u>ΙV.Διαθέσιμα</u>	30.219	24.156	15.012
<u>ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ</u>	0	0	0
<u>ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΠΙΣΦΑΛΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ</u>	11.100	0	0
<u>ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ</u>	858.560	658.810	594.336
<u>ΠΑΘΗΤΙΚΟ</u>			
<u>Α.ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ</u>	108.063	100.000	100.000
<u>από τα οποία :ΜΕΤΟΧΙΚΟ</u>	100.000	100.000	100.000
<u>από τα οποία: ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ</u>	0	0	0
<u>Β.ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ</u>	0	0	0

<u>Γ Ι.ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ</u>	0	0	0
<u>Γ ΙΙ.ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ</u>	750.496	558.810	494.336
<u>Ι.Προμηθευτές</u>	292.519	226.658	262.540
<u>ΙΙ.Τράπεζες</u>	346.576	216.384	179.905
<u>ΙΙΙ.Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις</u>	64.697	42.171	34.281
<u>ΙV.Μερίσματα πληρωτέα</u>	46.701	73.596	17.609
<u>ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ</u>	858.560	658.810	594.336
<u>ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ</u>			
<u>ΠΩΛΗΣΕΙΣ(ΕΣΟΔΑ)</u>	1.162.128	1.034.219	1.090.516
<u>ΜΕΙΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ</u>	812.085	844.950	849.447
<u>ΜΙΚΤΑ ΚΕΡΛΗ</u>	350.043	189.268	241.068
<u>ΜΕΙΟΝ ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ</u>	169.835	146.694	160.173
<u>ΑΠΟΤ/ΤΑ ΕΚΜ/ΣΗΣ ΠΡΟ ΧΡΗ/ΚΩΝ</u>	180.208	42.574	80.895
<u>ΜΕΙΟΝ ΧΡΕΩΣΤ.ΤΟΚΟΙ&ΣΥΝΑΦΗ ΕΞΟΔΑ</u>	41.252	26.184	15.555
<u>ΠΛΕΟΝ ΠΙΣΤ.ΤΟΚΟΙ&ΣΥΝΑΦΗ</u>	3	7	0
<u>ΠΛΕΟΝ ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ ΕΚΜ/ΣΗΣ</u>	0	0	1624
<u>ΟΛΙΚΑ ΑΠΟ/ΤΑ ΕΚΜ/ΣΗΣ</u>	138.958	16.396	66.964
<u>ΠΛΕΟΝ ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΕΣΟΔΑ</u>	0	0	0
<u>ΜΕΙΟΝ ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΕΞΟΔΑ</u>	32.822	117	499
<u>ΚΕΡΛΗ ΠΡΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ</u>	106.136	16.279	66.465
<u>ΜΕΙΟΝ ΣΥΝ.ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ</u>	4.392	3.605	7.545
<u>ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤ/ΤΑ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ</u>	101.743	12.673	58.919
<u>ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ</u>			
<u>ΦΟΡΟΙ</u>	10.386	1.267	6.481
<u>ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ&ΑΜΟΙΒΕΣ Δ.Σ.</u>	0	11.406	52.438
<u>ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ&ΚΕΡΛΗ ΕΙΣ ΝΕΟ</u>	0	0	0

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

<u>ΕΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΡΑΠΕΖΑ</u>	10
<u>ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΥΣΜΕΝΩΝ</u>	0
<u>ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ</u>	0
<u>ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ</u>	158.599
<u>ΔΥΣΜΕΝΗ ΦΟΡΕΑ ΜΕΤΟΧΟΥ</u>	OXI
<u>ΠΡΟΘΥΜΙΑ ΠΡΟΣΚΟΜΙΣΕΩΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ</u>	NAI
<u>ΕΝΔΕΙΞΗ ΑΔΥΝΑΜΙΑΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΤΟΚΩΝ</u>	OXI

ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

<u>ΕΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ</u>	35
<u>ΠΛΗΘΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ</u>	1
<u>ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΛΥΨΗ</u>	Ορισμένες περιοχές
<u>ΕΞΑΓΩΓΕΣ</u>	ΟΧΙ
<u>ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ</u>	Επηρεάζεται έντονα από τον ανταγωνισμό
<u>ΚΛΑΔΟΣ</u>	
<u>ΠΟΡΕΙΑ ΚΛΑΔΟΥ</u>	Στασιμότητα
<u>ΠΟΡΕΙΑ ΠΙΣΤΟΥΧΟΥ</u>	Στασιμότητα
<u>ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΔΙΟΙΚΗΣΗ- ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ</u>	
<u>Λειτουργίες</u>	<u>Αριθμός ατόμων(9)</u>
<u>Παραγωγή</u>	3
<u>Διάθεση</u>	4
<u>Διοίκηση</u>	2
<u>ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΣΤΕΛΕΧΩΝ</u>	Επαρκείς
<u>ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ</u>	Επαρκής
<u>ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ/MIS</u>	Όχι
<u>ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ&ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΚΤΙΡΙΩΝ</u>	Αποδεκτή
<u>ΠΑΛΑΙΟΤΗΤΑ ΜΗΧ.ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ</u>	10
<u>ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ</u>	Πεπαλαιωμένη
<u>MARKETING</u>	Ικανοποιητική γνώση
<u>ΠΡΟΪΟΝΤΑ/ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (βαθμός αποδοχής προϊόντων από την αγορά)</u>	Καλή

ΑΡΙΘΜΟΛΕΙΚΤΕΣ&ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ**ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ**

Σύνολο πωλήσεων κλάδου:1.486.604.789

Μ.Ο.πωλήσεων:3.763.556

Πλήθος επιχειρήσεων κλάδου:395

Πωλήσεις εταιρίας:1.162.128

% συν.πωλήσεων κλάδου:0.07

	<u>ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ&ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</u>			<u>ΚΛΑΔΟΣ</u>
	2008	2007	2006	2007
ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΩΛΗΣΕΩΝ	12,36%	-5,16%		16,39%
ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΜΙΚΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ	30,12%	18,30%	22,10%	30,33%
ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΚΕΡΔΟΥΣ ΠΡΟ ΑΠΟΣΒΕΣ.	9,13%	1,57	6,09%	6,30%

ΓΕΝΙΚΗ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ	1,10	1,12	1,13	1,39			
ΕΙΔΙΚΗ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ	1,07	1,06	1,07	0,90			
ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΡΕΥΣΤΟΠ. ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ	12,44	13,54	-	144,13			
ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	207,17	185,65	-	138,86			
ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΕΞΟΦΛ.ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ	116,67	105,66	-	132,52			
ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΧΡΗΜ/ΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ	3,55%	2,53%	1,43%	2,53%			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ	6,94	5,58	4,94	1,94			
ΚΑΛΥΨΗ ΤΟΚΩΝ	4,36	1,62	5,20	3,27			
ΧΡΗΜ/ΚΗ ΜΟΧΛΕΥΣΗ	0,76						
ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ	0,29						
ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ/ΠΩΛΗΣΕΙΣ	0,09						
ΠΩΛΗΣΕΙΣ /ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	1,35						
ΕΛΕΥΘ. ΡΟΕΣ Π/Σ ΚΥΚΛΩΜ./ΠΩΛΗΣΕΙΣ	-0,10						
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΕΩΣ	75.132				71.117,35	67.773,16	-

ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
<u>ΟΛΙΚΑ ΑΠΟΤ/ΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΕΥΣΗΣ</u>	138.958	16.396
<u>ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΤΟΚΟΙ</u>	41.252	26.184
<u>ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ</u>	10.583	-3.258
<u>ΜΕΤ. ΑΠΑΙΤ.&ΕΠΙΣΦΑΛ.&ΜΑΚΡ.ΑΠΑΙΤ.</u>	-212.023	-55.166
<u>ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ</u>	11.803	-249,25
<u>ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΡΟΜΥΘΕΥΤΩΝ</u>	65.861	-35.882
<u>ΜΕΤΑΒ ΛΟΙΠΩΝ ΒΡΑΧ.ΥΠΟΧΡΕΩΣ.</u>	22.526	7.888
<u>ΚΑΘΑΡΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΡΟΗ</u>	78.963	-44.085
<u>ΜΕΙΟΝ ΦΟΡΟΙ</u>	10.386	1.267
<u>ΜΕΙΟΝ ΧΡΕΩΣΤ.ΤΟΚΟΙ</u>	41.252	26.184
<u>ΜΕΙΟΝ ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ</u>	0	11.406
<u>ΚΑΘΑΡΟ ΠΛΕΟΝ/ΕΛΛΕΙΜ.ΑΠΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ</u>	27.324	-82.943

	<u>2008</u>	<u>2007</u>	<u>2006</u>
<u>ΝΕΚΡΟ ΣΗΜΕΙΟ</u>	715.379,53	964.326,37	823.522,08
<u>ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ</u>	38%	7%	24,48%

4.6 Προβλήματα στη λειτουργία του ΠΣΔΠΚ

Όπως προαναφέρθηκε, κάθε μοντέλο αποτελείται από τρία βασικά συστατικά μέρη (βλ. σελ.33 *χρησιμοποιούμενα μοντέλα*). Ελλείψεις κατά την εισαγωγή στοιχείων στο μοντέλο, προβλήματα στον προγραμματιστικό κώδικα, έλλειψη εμπειρίας επί του αντικειμένου από τη μεριά του προγραμματιστή και αδυναμία ερμηνείας των αποτελεσμάτων των αναφορών, είναι συχνά προβλήματα που μπορούν να ανακύψουν και τα οποία επιλύονται με διαδικασίες τακτικών ελέγχων, εκπαίδευση του προσωπικού και δοκιμή του μοντέλου για έλεγχο και εντοπισμό σφαλμάτων.

Ωστόσο, το πλέον κρίσιμο πρόβλημα είναι ο ανθρώπινος παράγοντας που παρεμβάλλεται στη διαβάθμιση του πιστωτικού κινδύνου. Το προσωπικό που διαβαθμίζει τον κίνδυνο θα πρέπει να γνωρίζει άψογα το χρησιμοποιούμενο σύστημα και τις τεχνικές πιστωτικής ανάλυσης, να έχει αποκτήσει ιδιαίτερη εμπειρία στις διαβαθμίσεις και να αξιολογείται για την ακρίβεια και την τήρηση των χρονικών ορίων των διαβαθμίσεών του.

Επιπλέον, η διαβάθμιση στις περισσότερες τράπεζες γίνεται από τους υπεύθυνους χορηγήσεων των καταστημάτων. Αυτοί εκ των πραγμάτων διατηρούν στενή επαφή με τους δανειζόμενους και έχουν πρόσβαση στις πιο έγκαιρες πληροφορίες για τους πελάτες τους σε συνεχή βάση, και έτσι είναι σε θέση να αναθεωρούν τις διαβαθμίσεις τους σε τακτά χρονικά διαστήματα. Ωστόσο, η αντικειμενικότητά τους μπορεί να διακυβευθεί από τα προαναφερθέντα και επίσης, τα κίνητρά τους συντονίζονται περισσότερο προς την παραγωγή δανείων, για να αποκομίσουν και τα αντίστοιχα μισθολογικά οφέλη, παρά στην ακριβή διαβάθμισή τους.

Κάποιες τράπεζες διαχειρίζονται αυτό το πρόβλημα αναθέτοντας τις διαβαθμίσεις σε υπαλλήλους της κεντρικής υπηρεσίας πιστοδότησης. Αυτή η δομή ενισχύει την αντικειμενικότητα, αλλά αποτελεί αρνητικό στοιχείο το γεγονός ότι ένας αναλυτής πιστωτικού κινδύνου δεν έχει εικόνα για τους υποκειμενικούς παράγοντες μιας χορηγητικής σχέσης. Για το λόγο αυτό πολλές τράπεζες θεωρούν ότι η ακρίβεια στην εκτίμηση του πιστωτικού κινδύνου βελτιώνεται όταν οι διαβαθμίσεις είναι αποτέλεσμα κοινής εκτίμησης του υπεύθυνου χορηγήσεων και ενός πιστωτικού αναλυτή. Βελτίωση στην ακρίβεια των διαβαθμίσεων μπορεί να επιτευχθεί και με τη διενέργεια τακτικών ελέγχων από ανώτερα στελέχη στις διαβαθμίσεις του κάθε

υπαλλήλου. Σε κάθε περίπτωση, όποιος και να πραγματοποιεί τις διαβαθμίσεις χρειάζεται πρόσβαση στα δεδομένα και το κίνητρο, την εξουσία και τις πηγές για να εκπληρώσει το καθήκον αυτό.²³

5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ένα καλά δομημένο σύστημα διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου και η σωστή χρήση και διαχείριση των πληροφοριών που αυτό παράγει, προάγουν την εύρυθμη και άρτια λειτουργία ενός τραπεζικού ιδρύματος, διευκολύνοντας τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Τα συστήματα διαβάθμισης εκτιμούν τον πιστωτικό κίνδυνο και διαφοροποιούν τους πιστούχους ανάλογα με τους κινδύνους που ενέχει η χρηματοδότησή τους από την τράπεζα. Αυτό επιτάσσεται τόσο από το θεσμικό πλαίσιο του αναθεωρημένου Συμφώνου της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών όσο και από την επιθυμία των ανώτερων διοικήσεων κάθε τράπεζας για βέλτιστη τοποθέτηση των κεφαλαίων με απώτερο σκοπό τη βελτιστοποίηση των αποδόσεων και των κερδών.

Ενώ οι λειτουργικότητες και οι απαιτήσεις του συστήματος δεν διαφέρουν ανάμεσα στις τράπεζες, οι κλίμακες διαβάθμισης παρουσιάζουν κάποιες μικρές διαφοροποιήσεις. Μεγαλύτερος αριθμός κατηγοριών συνεπάγεται μεγαλύτερο κόστος διαχείρισης και λεπτομερέστερες αναλύσεις από την πλευρά των στελεχών που πραγματοποιούν τις διαβαθμίσεις. Αυτό ωστόσο παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για τις τοποθετήσεις κεφαλαίου και την πολιτική τιμολόγησης, που όπως προαναφέρθηκε διαφοροποιείται για τους πελάτες με διαφορετικές διαβαθμίσεις.

Οι εξελίξεις στα συστήματα αυτά είναι κατά βάση η υιοθέτηση περισσότερων κλιμάκων στην διαβάθμιση, η σύνδεση των συστημάτων με εξωτερικές πηγές πληροφόρησης πέραν του συστήματος της τράπεζας, και η παράλληλη ανάπτυξη συστημάτων για τον υπολογισμό της αναμενόμενης ζημίας.

Τα συστήματα αυτά εξετάζουν την προστασία που παρέχεται στο πιστωτικό ίδρυμα από τις εγγυήσεις και τα καλύμματα που λαμβάνονται από τον πιστούχο και ενισχύουν την πιστοληπτική του ικανότητα. Μέσα από αυτήν την εφαρμογή η τράπεζα είναι σε θέση να εκτιμήσει το ποσοστό της αναμενόμενης ζημίας μετά την

²³ (Βλ. αναφορά 14)

ρευστοποίηση των καλυμμάτων (LGD - Loss Given Default/εξελιγμένη μέθοδος εσωτερικών διαβαθμίσεων).

Για τη συνεχή βελτίωση του στατιστικού μοντέλου που βρίσκεται πίσω από την διαδικασία διαβάθμισης, οι τράπεζες θα πρέπει να συλλέγουν σε αποθήκες δεδομένων τα εμπειρικά δεδομένα που σχετίζονται με τις απώλειες στο χαρτοφυλάκιό τους, και να τα χρησιμοποιούν για να προσαρμόζουν τις ποσοτικές εκτιμήσεις των χαρακτηριστικών των απωλειών αυτών. Αυτά τα δεδομένα θα πρέπει να διακρίνουν τις πιστοδοτήσεις που απέδωσαν από αυτές που δεν απέδωσαν καθώς και τις ζημίες που προήλθαν από τις δεύτερες, και να περιλαμβάνουν εκτός από το πλήρες ιστορικό των διαβαθμίσεών τους και τα χαρακτηριστικά των υπόχρεων και των εγγυήσεών τους.²⁴

Για να διασφαλιστεί η σωστή λειτουργία του συστήματος η ανώτερη διοίκηση οφείλει να σχεδιάσει την πιστωτική της πολιτική, τις διαδικασίες και τις αρμοδιότητες των διαφόρων τμημάτων και του προσωπικού τους. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που όπως είδαμε σχετίζονται με τον ανθρώπινο παράγοντα και την κρίση του, σημαντική συμβολή έχει και η εμφύσηση μιας «πιστωτικής κουλτούρας» η οποία απαιτεί έγκαιρη αναγνώριση του κινδύνου και δεν επιδεικνύει ανοχή σε ανακριβείς βαθμολογήσεις. Εσωτερικοί έλεγχοι σε τακτά χρονικά διαστήματα, λεπτομερής καταγραφή των διαδικασιών διαβάθμισης και των κριτηρίων που χρησιμοποιούνται και αξιολόγηση του πιστούχου από περισσότερους του ενός υπαλλήλους είναι μέτρα που βοηθούν στην μείωση των υποκειμενικών εκτιμήσεων.

Συνοψίζοντας θα λέγαμε ότι τα τραπεζικά ιδρύματα εξελίσσονται προς ένα υψηλότερο επίπεδο τεχνικών διαχείρισης κινδύνου και προσεγγίσεων διαχρονικά. Οι ραγδαίες οικονομικές εξελίξεις και τα παραδείγματα τραπεζών που απέτυχαν να εκτιμήσουν σωστά τον πιστωτικό τους κίνδυνο, δίνουν στις αποφάσεις μιας τράπεζας για το σύστημα διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, που έχει άμεση επίδραση στην ικανότητά της να διαχειρίζεται τον πιστωτικό της κίνδυνο, ιδιαίτερη βαρύτητα. Ωστόσο δεν υπάρχει σύστημα ιδανικό για εφαρμογή σε όλες τις τράπεζες. Κι αυτό γιατί πρακτικά, το σύστημα διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου κάθε τράπεζας θα πρέπει να αντανακλά το μέγεθος, την πολυπλοκότητα και το γενικότερο επίπεδο κινδύνου των δραστηριοτήτων που αυτή αναλαμβάνει.

²⁴ (Βλ. αναφορά 15)

ΟΡΙΣΜΟΙ

«Κίνδυνος συγκέντρωσης» ορίζεται ο κίνδυνος που προκύπτει από ανοίγματα έναντι μεμονωμένων αντισυμβαλλόμενων, ομάδων συνδεδεμένων αντισυμβαλλόμενων και ιδίως ο κίνδυνος που συνδέεται με μεγάλα έμμεσα πιστωτικά ανοίγματα.

«Πιστωτικός κίνδυνος αντισυμβαλλόμενου» είναι ο κίνδυνος να αθετήσει ο αντισυμβαλλόμενος σε μια συναλλαγή τις υποχρεώσεις του πριν από τον οριστικό διακανονισμό των χρηματοροών της συναλλαγής.

Ο όρος «κίνδυνος χώρας» αναφέρεται στο ενδεχόμενο κατά το οποίο οφειλέτρια κυβέρνηση ορισμένης χώρας αδυνατεί ή είναι απρόθυμη να εκπληρώσει τις διεθνείς της υποχρεώσεις για λόγους πέραν των συνηθισμένων κινδύνων που ενέχονται στα χρηματοδοτικά ανοίγματα και οφειλέτες της ίδιας χώρας δεν δύνανται να ανταποκριθούν στις δικές τους διεθνείς υποχρεώσεις.

Ο «ελλειμματικός κίνδυνος» πηγάζει από προβλήματα λόγω αναποτελεσματικών διαδικασιών ή/και νομοθεσιών που προκύπτουν κατά τη διαδικασία εκποίησης των εξασφαλίσεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

▪ Ελληνική

[1]. Icap group «Πιστωτικός κίνδυνος»

Διαθέσιμο στο: <http://dir.icap.gr/2322.asp>

[2]. Τράπεζα Πειραιώς- Διαχείριση Κινδύνου

Διαθέσιμο στο: www.piraeusbank.gr/Documents/.../risk_management_gr.pdf

[3]. Κεντρική τράπεζα της Κύπρου -Κατευθυντήριες γραμμές προς τις τράπεζες για τις εσωτερικές διαδικασίες αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας

Διαθέσιμο στο:

http://www.centralbank.gov.cy/media/BCCRDG_SupervisoryReviewProcess_ICAAP.doc

[4]. Ομιλία του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Νικολάου Χ. Γκαργκάνα, στο γεύμα που παρέθεσε σήμερα προς τιμήν του η λέσχη Propeller Club.

Διαθέσιμο στο:

http://eng.bankofgreece.gr/announcements/text_speech.asp?speechid=54

[5]. Νέο πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας (Βασιλεία II)

Διαθέσιμο στο: www.ine.otoe.gr/UplPages/documentation/baselII.asp

[6]. Ζοπουνίδης κ.-Λιαδάκη Α. (Ιανουάριος 2006) «Κεφαλαιακή επάρκεια και το νέο πλαίσιο εποπτείας των τραπεζών»

Διαθέσιμο στο: www.morax.gr/article_show.php?article_id=891

[7]. Εφραιμίδης Γ. (Οκτώβριος 2009) «Πιστωτικός κίνδυνος- Ανάπτυξη ολοκληρωμένου συστήματος μέτρησης & διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου»

Διαθέσιμο στο: www.morax.gr/article_show.php?article_id=3544

[8]. Icap group «Εξέλιξη της πιστοληπτικής ικανότητας των ελληνικών ΑΕ& ΕΠΕ επιχειρήσεων για την περίοδο 2005-2007»

Διαθέσιμο στο: www.icap.gr/Images/2005_2007.pdf

[9] «Νέοι κανόνες κεφαλαιακής επάρκειας (BASEL II)»

Διαθέσιμο στο: www.hcmc.gr/photos/cmc/files/BASEL%20II.pdf

[10] Γκόρτσος, Χ. (Μάιος 2005). «Βασιλεία II και κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών».

Διαθέσιμο στο: <http://www.economia.gr>

[11]. «Οδηγία 2006/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 2006 σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων (αναδιατύπωση)»

Διαθέσιμο στο:

<http://www.eneiset.gr/files/1%20ec/2007.06.28%20%CE%9F%CE%B4%CE%B7%CE%B3%CE%AF%CE%B1%20200648%CE%95%CE%9A.pdf>

[12]. «Ελάχιστες απαιτήσεις για την εφαρμογή της μεθόδου των εσωτερικών διαβαθμίσεων»

Διαθέσιμο στο:

http://www.centralbank.gov.cy/media/word/BCCRDG_ELAXISTES_APAITISIS_GI_A_TIN_EFARMOGI_THS_METHODU_TON_ESOTERIKON_DIAVATHMISEO_N_1.pdf

▪ **Ξένη**

[13]. Comptroller of the Currency Administrator of National Banks, Occ bulletin (2000)

Διαθέσιμο στο: http://www.ffiec.gov/ffiecinfobase/resources/retail/occ-bl2000-16_risk_model_validation.pdf

[14]. Comptroller of the Currency Administrator of National Banks, Rating credit risk (April 2001)

Διαθέσιμο στο: <http://www.occ.treas.gov/handbook/RCR.pdf>

[15]. William F. Treacy, Mark Carey, Journal of Banking & Finance 24 (2000) “Credit risk rating systems at large US banks”

Διαθέσιμο στο:

<http://www.financerisks.com/filedati/WP/Credit%20risk/Models%20USbanks.pdf>

[16] John Mingo, Eric Falkenstein, Reprinted from the Journal of Lending and Credit Risk Management, April 2000

“Internal Credit Risk Rating Systems Must Evolve to Stay Relevant”

Διαθέσιμο στο: <http://www.efalken.com/papers/mingofalk.htm>

[17]. José M. Pastor, Credit risk and efficiency in the European banking systems: A three-stage analysis

Διαθέσιμο στο: <http://www.ivie.es/downloads/docs/99/ec99-18.pdf>

[18] Basel Committee on Banking Supervision, June 2006, “Sound credit risk assessment and valuation for loans”

Διαθέσιμο στο: <http://www.bis.org/publ/bcbs126.pdf?noframes=1>

▪ **ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ**

[19]. Κωνσταντινίδου Ε. (2009) «Βασιλεία II και Τραπεζικό Σύστημα (Μελέτη Περίπτωσης)» Διπλωματική εργασία, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας